

Miljö

Environment

3 – Miljö

Environment

	Sida Page		Sida Page
3.1 Användning av naturresurser – markanvändning	42	3.14 Däggdjur efter rödlistekategori och landskapstyp år 2010	57
Use of natural resources – land use		Mammalia by red list category and type of natural environment	
3.2 Användning av naturresurser – skyddad natur	44	3.15 De 20 största kemikalierna med avseende på kvantitet och omsättning i ton år 2008	58
Protected nature		The 20 most common chemicals in terms of quantity and turnover in tonnes	
3.3 Skyddad skog per kommun 2009, procent	45	3.16 Bekämpningsmedel efter olika användningsområden	59
Protected forest area by county, percent		Pesticides by category of use	
3.4 Miljöpåverkan	46	3.17 Jordbrukets användning av kväve och fosfor från mineral(handels)- och stallgödsel	59
Environmental impact		Use of nitrogen and phosphorus from fertilisers and manure in Swedish agriculture, by county	
3.5 Miljöräkenskaper och konsumtion	48	3.18 Oljeutsläpp i svenska farvatten	60
Environmental Accounts and Consumption		Oil spills in Swedish waters	
3.6 Markanvändningen omkring år 2005 efter 2007 års länsindelning, hektar	50	3.19 Sammanställning av areal av tillrinningsområde, vattenföring, belastning samt genomsnittlig arealförlust av närsalter på havsbassänger år 2009, baserat på mätningar i flodmynningarna och arealviktade beräkningar för ej övervakade områden	60
Land use, by county, hectares		Areas of catchment regions, discharges, load and average area loss of nutrient salts in sea basins, based on measurements from river estuaries and area-weighted calculations for unmonitored regions	
3.7 Bebyggd mark och tillhörande mark år 2005 efter 2007 års länsindelning, hektar	51	3.20 Utsläpp och vattenmängder från tillståndspliktiga kommunala reningsverk 2008, efter storleksklass	61
Built-up areas and associated land, by county, hectares		Discharges to water from municipal wastewater treatment plants by size, total discharges	
3.8 Nationalparker, areal och år för beslut om inrättande som nationalpark	51	3.21 Genomsnittliga halter av näringsämnen, metaller och organiska miljögifter i slam från kommunala reningsverk 2008. Medelvärden för storleksklasser, vägda med producerade TS-mängder	61
National parks, area and year of decision to establish a national park		Concentrations of phosphorus, nitrogen, metals and organic indicator substances in sludge from municipal wastewater treatment plants. Means weighted with respect to amounts of produced dry substance	
3.9 Naturreservat, naturvårdsområden samt djur- och växtskyddsområden, länsvis	52		
Nature reserves, nature management areas and wildlife protection areas, by county			
3.10 Vattenanvändning per användarkategori och län år 2005, 1 000 m³	53		
Water use by category of use and county			
3.11 Översikt över antal rödlistade arter (taxa) i olika kategorier inom de olika organismgrupperna	54		
Overview of all red-listed and endangered species, by status			
3.12 Rödlistade arters förekomst i olika landskapstyper	55		
Red-listed species in different types of landscape			
3.13 Akut hotade ryggradsdjur	56		
Critically endangered vertebrates			

	Sida Page		Sida Page
3.22 Procentuella mängder av slam som 2008 underskrider gränsvärdena för samtliga obligatoriskt mätta metaller och organiska indikatorämnen år 2008	62	3.27 Miljöräkenskaper, miljöpåverkan och ekonomiska data för branscher, offentliga myndigheter och hushåll 2007	67
Percentage of dry substance of sludge falling below the limit value for all the metals and organic indicator substances		Environmental accounts, environmental impact and economic data by industry, public authorities and households	
3.23 Utsläpp till luft av koldioxid (CO₂), metan (CH₄) och dikväveoxid (N₂O)	63	3.28 Utsläpp av växthusgaser, ton CO₂-ekvivalenter	68
Emissions to air of carbon dioxide, methane and nitrous oxide		Emissions of greenhouse gases, tonnes CO ₂ -equivalents	
3.24 Återvinning – krav och nivåer för varugrupper där producentansvar införts	64	3.29 Miljöskatter i Sverige, löpande priser, mnkr	69
Recycling – requirements and levels for commodities with producer responsibility		Environmental taxes, current prices, SEK m	
3.25 Uppkomst av avfall i olika sektorer 2008, 1 000 ton	65	3.30 Utdömda miljöskattavgifter, antal ärenden och belopp i kronor	69
Generation of waste in different sectors		Environmental sanction charges, number and amounts in SEK	
3.26 Miljöräkenskaper för miljösektorn i Sverige	66	3.31 Miljömotiverade direkta subventioner i Sverige, löpande priser, mnkr	70
Environmental accounts for the environmental goods and services sector in Sweden		Environmentally motivated direct subsidies, current prices, SEK m	

3.1 Användning av naturresurser – markanvändning

Use of natural resources – land use

Inte ens 3 procent av Sverige är bebyggt. Och då utgör vägar och liknande närmare en tredjedel av denna siffra. Samtidigt breder skogen ut sig över motsvarande drygt halva riket, vattenarealen lägger beslag på 9 procent och jordbruksmarken 8. Totalt uppgår Sveriges landareal till 45 miljoner hektar eller 450 000 km².

Markanvändningen 2005, procent av total areal

Markanvändning	Procent
Jordbruksmark	7,6
Skogsmark	53,1
Bebyggd mark med tillhörande mark	2,9
Golfbanor och skidpister	0,1
Täkter	0,1
Öppen myr exkl. torvtäkt	8,6
Naturligt gräsbevuxen mark, hedmark o.dyl.	7,2
Berg i dagen och övrig mark	11,6
Vatten	8,9
Totalt	100,0

Många långa vägar

I den bebyggda marken inräknas tillhörande mark som trädgårdar, parkeringsplatser, upplagsytor inom industrin osv. Mark för transporter, t.ex. vägar, inräknas också i den bebyggda marken. Dock inräknas inte golfbanor, slalombackar, motionsspår och kraftledningsgator.

Den bebyggda arealen uppgår till endast 3 procent av den totala landarealen. Av den bebyggda marken är 43 procent bostadsmark (29 procent permanentbostäder och 14 procent fritidshus). Vidare är 31 procent mark avsedd för transporter av olika slag. Resterande 25 procent fördelar sig på industri, handel osv. till betydligt lägre procentsatser.

Bebyggd mark fördelad efter bebyggelsestyp

Typ	Procent
Bostadsmark, permanentbostäder	28,7
Fritidshus	14,4
Industri	5,9
Handel och affärsverksamhet	1,5
Offentlig service, fritidsanläggningar m.m.	3,9
Transporter	30,9
Tekniska anläggningar	0,9
Övrig bebyggd mark	13,8
Totalt	100,0

Omkring 30 procent av den bebyggda marken ligger i tätorterna. Mest tätbebyggt är det i Stockholms län där 15 procent av länets totala landareal är bebyggd. Här är också fritidshu-

sens andel av den bebyggda marken i särklass högst. Lägst andel bebyggd mark har Norrbottens län med endast 0,6 procent. I de tre nordligaste länen utgör mark avsedd för transporter en betydligt större andel av den bebyggda marken än genomsnittet för landet.

Endast 3 procent är bebyggt!

Halva Skåne är jordbruksmark

Knappt 8 procent av Sveriges totala areal utgörs av jordbruksmark. Skåne är det län som i särklass har den största andelen jordbruksmark – nära hälften (48 procent) av länets totala areal. Som god tvåa kommer Gotlands län där en tredjedel (33 procent) av arealen utgörs av jordbruksmark.

Man ser knappt skogen för alla träd

Det finns i landet 23,9 miljoner hektar skogsmark, vilket motsvarar 58 procent av landarealen, eller 53 procent av totalarealen (dvs. med vatten inkluderat). De största skogsarealerna finns i norrlandsläna. Andelen skog är störst i

Gävleborgs län och Västernorrlands län med 86 respektive 79 procent av landarealen.

Virkesförrådet på skogsmark består till 38 procent av tall, 42 procent av gran och 11 procent av björk. Resterande 9 procent utgörs av andra träslag eller torra träd.

Få orörda sjöar

Tillsammans täcker sjöar, kanaler och större vattendrag en yta av närmare 40 000 km², vilket utgör 9 procent av rikets totalareal. I denna areal är inte vattendrag, som är sex meter och smalare samt sjöar mindre än några 10-tal m², inräknade. Ytan av dessa vattendrag och sjöar kan beräknas till cirka 1 200 km², motsvarande 0,3 procent av landets yta.

Sedan århundraden tillbaka har ett stort antal av Sveriges sjöar dikats ut eller sänkts för att erhålla ny odlingsbar mark. I många vattendrag är flödet reglerat i syfte att producera vattenkraft. Den reglerade sjöytan omfattar närmare 20 000 km², vilket utgör hälften av den totala vattenarealen i landet.

Källa: SCB Markanvändningen i Sverige (www.scb.se/M10803).

Procent av totala arealen inom respektive län som är jordbruksmark och skogsmark

Län	Jordbruksmark	Skogsmark
Stockholms	16	43
Uppsala	24	60
Södermanlands	23	53
Östergötlands	23	55
Jönköpings	14	65
Kronobergs	10	69
Kalmar	18	63
Gotlands	33	39
Blekinge	16	64
Skåne	48	35
Hallands	24	55
Västra Götalands	23	51
Värmlands	7	71
Örebro	13	62
Västmanlands	22	56
Dalarnas	3	65
Gävleborgs	4	79
Västernorrlands	3	74
Jämtlands	1	51
Västerbottens	2	56
Norrbottnens	1	39
Totalt	8	53

3.2 Användning av naturresurser – skyddad natur

Protected nature

År 2009 var det hundra år sedan riksdagen klubbade igenom en lag om nationalparker. Samtidigt passade våra folkvalda på att bilda 9 nya parker. Motivet var att skydda natur till förmån för vetenskapen och turismen. Sedan dess har ytterligare 20 nationalparker tillkommit. Den senaste, Kosterhavets nationalpark, invigdes 2009.

Nationalparker och naturreservat

Nationalparker och naturreservat är de vanligaste skyddsformerna i Sverige och i de flesta andra länder. Under 2009 fick Sverige sin första marina nationalpark, Kosterhavet i norra Bohuslän. Nu finns det 29 nationalparker. Nära 82 procent av den totala nationalparksarean ligger inom fjällområdet eller i fjällnära områden i Norrbottens län.

År 2009 fanns 3 352 naturreservat i Sverige och av den sammanlagda skyddade landarealen i Sverige utgör naturreservaten 82 procent. Naturreservat bildas av länsstyrelserna och kommunerna med stöd av miljöbalken och består ofta av sammanhängande områden med biologiskt särskilt värdefull natur där naturskog, vattendrag, våtmarker och kulturlandskap kan ingå.

Små skyddade områden dominerar

Till antalet domineras de skyddade områdena helt av små områden. Knappt tre procent utgörs

av områden större än 5 000 hektar. Av Sveriges 290 kommuner har 25 stycken mer än 15 procent av sin totalareal skyddad. I de flesta kommuner är mindre än 2 procent av skogen skyddad.

Skyddade arealer 31 december 2009

Typ av skyddat område	Antal	Totalareal, hektar	Varav land,%
Nationalparker	29	737 956	85,5
Naturreservat	3 352	4 264 107	84,1
Naturvårdsområden	102	117 996	64,4
Djur- och växtskyddsområden	957	95 267	64,1
Totalt	4 440	5 215 326	83,5

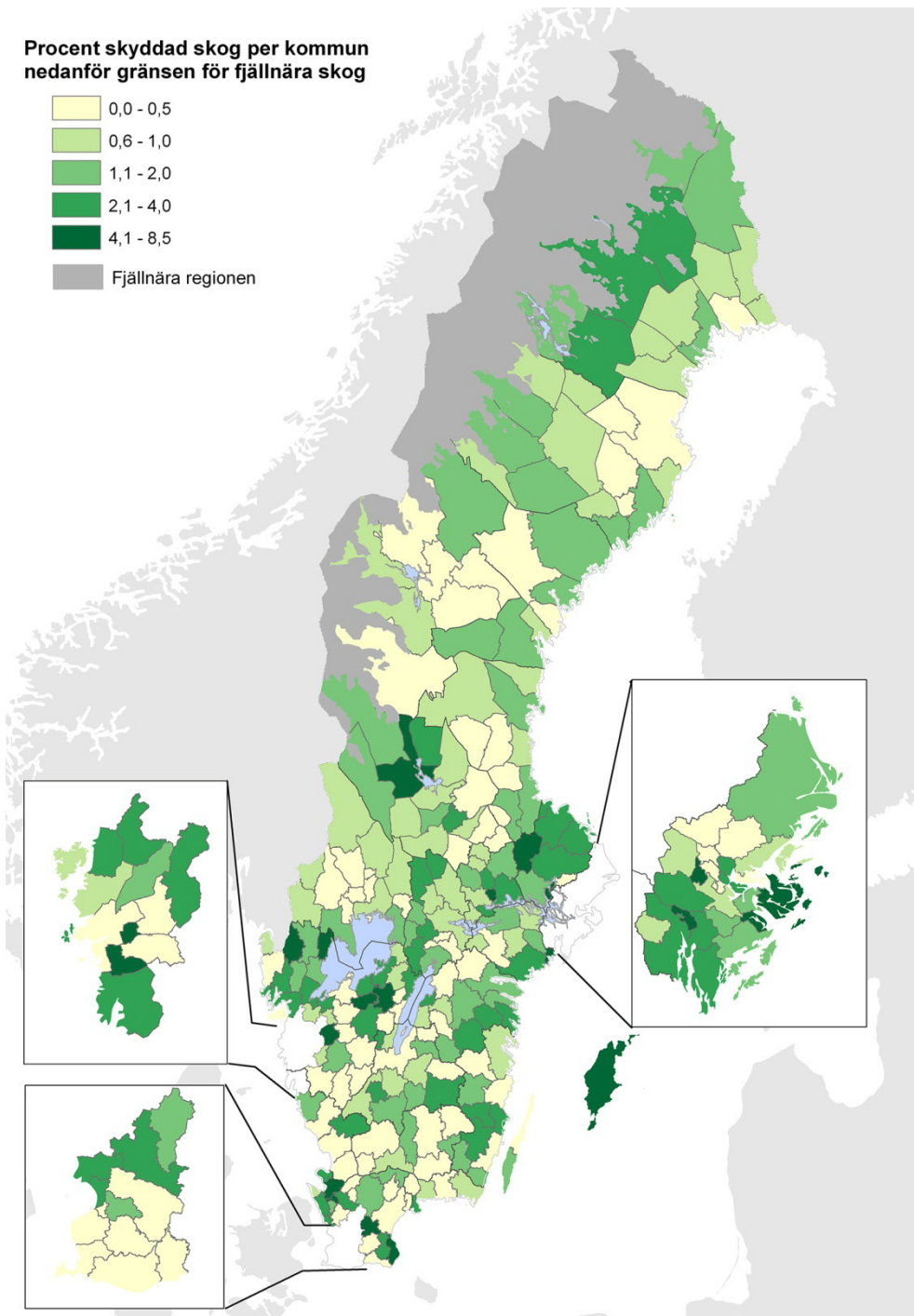
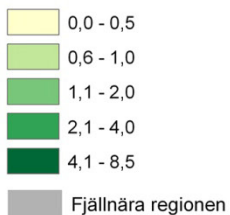
Källa: Naturvårdsverket och SCB: Statistiska meddelanden MI 41 SM 0901 (www.scb.se/MI0603).

3.3 Skyddad skog per kommun 2009, procent

Protected forest area by county, percent

Procent skyddad skog per kommun
nedanför gränsen för fjällnära skog

Källa: SCB och Naturvårdsverket, bearbetning: Metria..

3.4 Miljöpåverkan Environmental impact

Vi människor påverkar miljön i våra dagliga liv. Avfall och utsläpp av växthusgaser har en negativ påverkan. Utan koldioxid och ånga i atmosfären skulle dock jordens medeltemperatur vara omkring 33 grader lägre än idag – det vill säga 18 minusgrader. Planeten skulle vara frusen. Växthuseffekten är därför en av förutsättningarna för att liv ska kunna existera på jorden. Problemen uppstår när växthuseffekten förstärks av människans utsläpp av växthusgaser.

Växthuseffekten

Det är den förstärkta växthuseffekten på grund av utsläpp av växthusgaser som är ett miljöproblem. Den förstärkta växthuseffekten leder till ökad temperatur på jorden, vilket i sin tur leder till klimatförändringar. (Se avsnitt 13, som ger en bild av den globala temperaturstegringen.)

Under de senaste 150 åren har atmosfärens halt av koldioxid ökat med 30 procent på grund av utsläpp som orsakats av människan. Om inte havet hade varit en stor *sänka* för koldioxid, hade ökningen varit närmare 60 procent. Jordens medeltemperatur har ökat med en halv grad under 1900-talet, och i ett ökande tempo de senaste 25 åren.

Koldioxiden är den viktigaste växthusgasen, men även andra gaser som metan, lustgas, marknära ozon samt de så kallade industri-gaserna fluorvätekarbonater (HFC), perfluorkarboner (PFC) och svavelhexafluorid, bidrar till den ökade växthuseffekten. Dessa gaser ger per molekyl eller per kg ett större bidrag till växthuseffekten än koldioxid, men på grund av de låga halterna av dem i atmosfären utgör de inte ett lika stort problem som koldioxid.

Länderna inom OECD står för drygt hälften av världens koldioxidutsläpp, med USA i topp med drygt 44 procent av OECD-ländernas totala utsläpp. Andra länder med stora utsläpp är Japan, Tyskland, Kanada och Storbritannien. Sverige ligger på 23:e plats i tabellen med sin andel på 0,4 procent.

I fråga om koldioxidutsläpp per invånare kommer Luxemburg på första plats. Sedan följer USA, Australien och Kanada. Sveriges utsläpp per invånare är lägre än genomsnittet i OECD men högre än genomsnittet i världen. Förklaringen till Sveriges låga utsläppsnivåer

jämfört med OECD-länderna är att energisystemet till stor del är uppbyggt av vattenkraft och kärnkraft, det vill säga energikällor som ger låga utsläpp av koldioxid.

Koldioxidutsläpp i OECD-länderna 2006

Nr	Land	Miljoner ton totalt CO ₂	Procentuell fördelning
1	USA	5 697	44,3
2	Japan	1 213	9,4
3	Tyskland	823	6,4
4	Kanada	539	4,2
5	Storbritannien	536	4,2
6	Sydkorea	476	3,7
7	Italien	448	3,5
8	Mexiko	416	3,2
9	Australien	394	3,1
10	Frankrike	377	2,9
11	Spanien	328	2,5
12	Polen	306	2,4
13	Turkiet	240	1,9
14	Nederländerna	178	1,4
15	Tjeckien	121	0,9
16	Belgien	117	0,9
17	Grekland	94	0,7
18	Österrike	73	0,6
19	Finland	67	0,5
20	Ungern	56	0,4
21	Portugal	56	0,4
22	Danmark	55	0,4
23	Sverige	48	0,4
24	Irland	45	0,3
25	Schweiz	44	0,3
26	Nya Zeeland	37	0,3
27	Norge	37	0,3
28	Slovakien	37	0,3
29	Luxemburg	11	0,1
30	Island	2	0,0
OECD totalt		12 874	100,0

Avfall i Sverige 2008

Under 2008 uppkom i Sverige ungefär 98 miljoner ton avfall. Av dessa uppkom ca 5 miljoner ton i hushållen och 93 miljoner ton i olika verksamheter. Den klart största posten är avfall från utvinningsindustrin, 59 miljoner ton, varav 83 procent är gruvavfall som deponerades i närheten av gruvorna.

Förutom gruvavfallet materialåtervanns 42 procent av avfallet, 37 procent användes som bränsle, 15 procent deponerades, 6 procent släpptes ut i vatten eller på mark.

Ungefär en tredjedel (9 miljoner ton) av det avfall som inte behandlas på den plats där det uppkommit tas till speciella anläggningar där det förbehandlas och sorteras, för att sedan kunna materialåtervinnas, förbrännas eller deponeras. En stor mängd avfall, 64 miljoner ton, tas om hand för slutlig behandling vid den industrianläggning där det uppkommit.

Hushållen i Sverige ger upphov till drygt 5 procent av den totala avfallsmängden, eller en femtedel om man räknar bort gruvavfallet. Under 2008 gav hushållen upphov

till knappt 5 miljoner ton icke farligt avfall. Den ojämförligt största posten är det som kallas för hushållsavfall och liknande, som står för 2,4 miljoner ton. Detta avfall är i första hand vanligt hushållsavfall och grovsopor som lämnas vid återvinningscentraler.

Av de 98 miljoner ton avfall som uppkom i Sverige 2008 räknades 96 miljoner ton som icke-farligt. Den sektor som alstrar mest icke-farligt avfall är industrin. Av den totala mängden farligt avfall (2 miljoner ton) gav industrisektorn, tjänstesektorn respektive infrastrukturektorerna (energi-, vatten-, avlopps- och byggsektorerna) samtliga upphov till drygt en halv miljon ton farligt avfall vardera.

Källa: Statens energimyndighet, Energiläget (www.energimyndigheten.se); OECD Factbook 2009 (www.oecd.org). Naturvårdsverket, Avfall i Sverige 2008 (www.naturvardsverket.se)

3.5 Miljöräkenskaper och konsumtion

Environmental Accounts and Consumption

Miljöräkenskaper är ett informationssystem som med hjälp av statistik beskriver samband mellan miljö och ekonomi. Det utgår liksom nationalräkenskaperna från branscher, hushåll och offentliga myndigheter. De områden som hittills ingår är utsläpp till luft och vatten, avfall, energianvändning, materialflöden, kemikalier, miljöskyddskostnader, miljöföretag, miljöskatter och miljösubventioner samt naturresurser.

Tidigare har man sett på miljöpåverkan ur ett nationellt perspektiv och med fokus på punktkällor från produktionsanläggningar. På senare tid har bilden ändrats och kompletterats med ett globalt perspektiv. Detta är nödvändigt då vissa utsläpp bokstavligen rör sig över nationsgränser samt att den globala ekonomin gör att efterfrågan av produkter i ett land påverkar miljön i det land tillverkningen sker.

Konsumtionen inom ett land bidrar till föroreningar utomlands, ibland i mindre utsträckning än om samma varor produceras inom landet, ibland i större utsträckning. Storleken av utsläppen i respektive land är till stor del beroende av energisystem och rådande miljölagar.

Miljöräkenskapssystemet

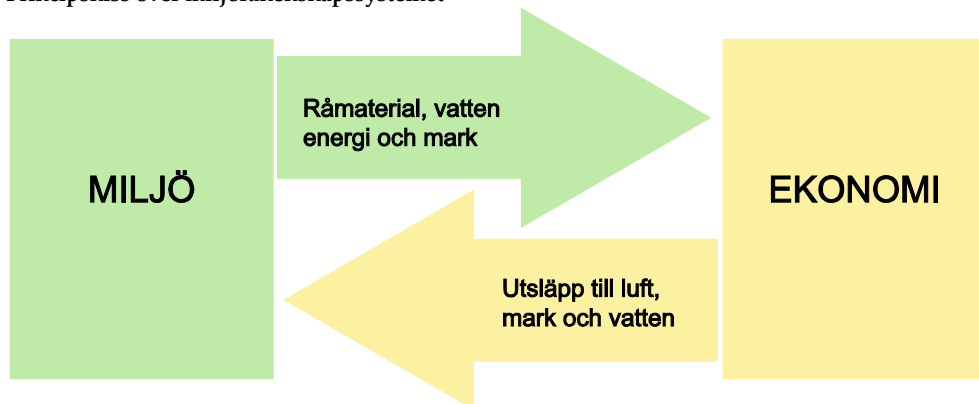
Miljöräkenskapssystemet är ett statistiskt system vars syfte är att beskriva miljöns bidrag till ekonomin (t.ex. användning av råmaterial, vatten, energi och mark) och ekonomins påverkan på miljön (t.ex. utsläpp till luft, mark och vatten), vilket illustreras i figuren nedan. Detta görs genom att kombinera och bearbeta miljöstatistik med ekonomisk statistik och genom att använda samma definitioner av branscher, produktgrupper och sektorer som används inom nationalräkenskaperna.

I Sverige används de nationella miljökvalitetsmålen för att skapa en långsiktig miljöpolitik. I den senaste miljömålspropositionen framgår att Sveriges miljöproblem ska vara lösta inom en generation utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Detta förutsätter att vi i Sverige utvecklar möjligheten att mäta och följa upp svensk konsumtions miljöpåverkan i andra länder.

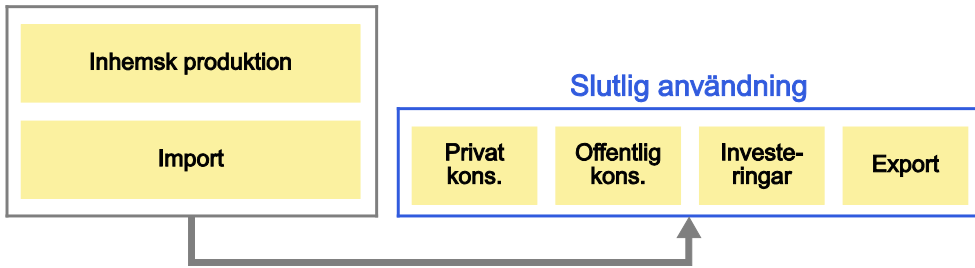
Vad innebär begreppet konsumtion?

Med konsumtion menas den slutliga användningen av varor och tjänster. Det som konsumeras ska alltså inte syfta till att producera nya varor eller tjänster. Slutlig användning är ett begrepp som används inom nationalekonomin. Den slutliga användningen i ett land fördelas på privat konsumtion, offentlig konsumtion, investeringar och export, vilket illustreras i figuren på nästa sida. Konsumtionen, eller den inhemska efterfrågan, är således en del av den slutliga användningen och tillgodoses av inhemskt producerade varor och tjänster (som orsakar utsläpp inom Sverige) och importerade varor och tjänster (som orsakar utsläpp i andra länder).

Principskiss över miljöräkenskapssystemet

Den slutliga användningen i ett land och hur den tillgodoses.

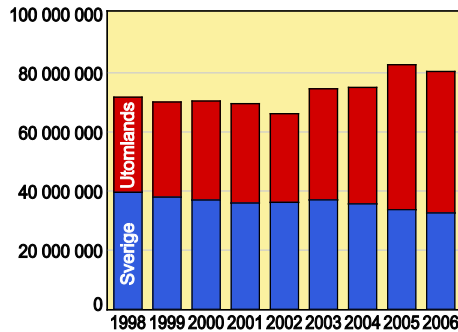
Hur kan man koppla miljöpåverkan till konsumtion?

Då man kopplar miljöpåverkan till konsumtion kan man antingen göra det utifrån produkt-nivån och räkna upp till den slutliga användningen inom ett område, eller utifrån ett konsumtionsperspektiv som sedan knyts till utsläpp som är fördelade på branscher och produktgrupper. Inom miljöräkenskaperna används den senare metoden genom att koppla utsläpp per bransch till den slutliga användningen som beskrivs inom nationalräkenskaps-systemet. Utsläppen kan ske vid tillverkningen av en produkt (indirekta utsläpp) och vid användningen av en produkt (direkta utsläpp).

Miljöräkenskaperna har beräknat koldioxid-utsläppen i Sverige och i andra länder som är orsakade av konsumtion i Sverige, vilket visas i diagrammet intill. Då man studerar utsläppen mellan 1998 och 2006 kan man utläsa ur dia-grammet att koldioxidutsläppen i andra länder ökar samtidigt som utsläppen av koldioxid i Sverige minskar. Vad detta i sin tur beror på måste analyseras vidare, förändringen kan bero på olika faktorer som exempelvis att Sverige konsumerar fler importerade varor, eller att de

inhemskt producerade varorna produceras med en större insats av förnyelsebar energi jämfört med de varor som importeras.

CO₂-utsläpp från svensk Inhemsk efterfrågan, ton

Källa: <http://www.mirdata.scb.se/worldwide/>.

Stapeldiagrammet visar koldioxidutsläpp i ton i Sverige och i andra länder orsakade av svensk konsumtion (inhemsk efterfrågan).

Källa: SCB Miljöräkenskaper.

3.6 Markanvändningen omkring år 2005 efter 2007 års länsindelning, hektar

Land use, by county, hectares

Län ¹ County ¹	Jordbruksmark <i>Agricultural land</i>	Skogsmark <i>Land under forest</i>	Bebyggd mark och tillhörande mark ² <i>Built-up areas and associated land²</i>	Golfbanor och skidpister <i>Golf courses and ski pistis</i>	Takter <i>Quarries, pits</i>
Stockholms	110 529	290 100	103 715	4 650	1 450
Uppsala	201 072	506 000	45 690	1 050	1 400
Södermanlands	153 187	348 500	41 460	1 200	700
Östergötlands	266 941	641 400	57 070	1 350	950
Jönköpings	152 734	733 400	54 825	1 375	3 700
Kronobergs	90 390	652 500	40 875	500	2 600
Kalmar	214 827	733 200	53 180	1 075	1 100
Gotlands	103 817	123 700	17 395	475	950
Blekinge	49 776	195 100	25 020	425	300
Skåne	541 066	396 600	114 550	4 300	3 600
Hallands	138 919	312 900	45 975	1 775	750
Västra Götalands	585 423	1 285 300	184 490	4 025	3 500
Värmlands	137 121	1 374 300	63 480	1 250	1 550
Örebro	124 809	576 900	44 210	775	2 250
Västmanlands	118 524	301 000	29 445	950	1 050
Dalarnas	83 150	1 965 200	70 210	2 850	1 400
Gävleborgs	84 113	1 560 000	58 940	1 225	2 900
Västernorrlands	72 468	1 713 600	55 930	850	2 000
Jämtlands	63 217	2 755 100	52 920	3 025	4 750
Västerbottens	88 387	3 329 100	67 695	1 550	3 900
Norrbottnens	50 866	4 094 700	66 805	1 375	6 500
De fyra största sjöarna ³ <i>The four largest lakes</i>					
Hela riket Sweden	3 431 336	23 888 600	1 305 365	36 050	47 300

Län ¹ County ¹	Myr, ej skogs- bevuxen <i>Marshes not wooded</i>	Naturligt gräs- bevuxen mark, hedmark o.dyl. <i>Natural grassland, heathland etc.</i>	Berg i dagen och övrig mark <i>Bare rock and other land</i>	Vatten Water	Total land- och vattenareal <i>Total land and water area</i>
Stockholms	3 250	–	138 250	26 990	678 920
Uppsala	11 850	350	53 450	22 880	843 730
Södermanlands	5 600	500	59 150	50 360	660 670
Östergötlands	8 150	100	84 500	104 150	1 164 610
Jönköpings	34 950	–	68 550	75 790	1 125 250
Kronobergs	28 950	–	30 900	96 210	943 010
Kalmar	7 700	5 600	105 250	47 490	1 169 400
Gotlands	3 050	2 750	63 000	3 230	318 370
Blekinge	900	4 050	19 100	10 870	305 540
Skåne	8 500	2 750	32 150	33 310	1 136 850
Hallands	15 950	600	29 300	25 790	571 950
Västra Götalands	62 850	200	269 800	143 270	2 538 880
Värmlands	98 650	450	82 350	179 670	1 938 800
Örebro	31 150	100	74 450	79 690	934 320
Västmanlands	15 200	450	48 000	23 580	538 070
Dalarnas	330 250	88 200	278 300	220 830	3 040 520
Gävleborgs	91 000	950	20 900	155 570	1 975 580
Västernorrlands	129 550	50	194 000	142 210	2 310 660
Jämtlands	663 300	701 000	691 000	475 730	5 410 040
Västerbottens	733 100	552 050	743 200	409 440	5 928 410
Norrbottnens	1 583 900	1 869 950	2 150 800	776 250	10 601 150
De fyra största sjöarna ³				892 580	892 580
Hela riket	3 867 550	3 229 950	5 236 300	3 995 990	45 029 530

1 Markanvändningen på kommunal nivå redovisas i Statistiska meddelanden serie MI 67 SM 0401 (www.scb.se/MI0814). For land use by municipality, see Statistical reports MI 67 SM 0401.

2) Varav ca 12 000 ha ej länsfördelat. Of which approx. 12 000 ha are not distributed by county.

3) Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmaren.

Källa: SCB Markanvändningen i Sverige (www.scb.se/MI0803); Statistikdatabasen: Miljö.

3.7 Bebyggd mark och tillhörande mark år 2005 efter 2007 års länsindelning, hektar

Built-up areas and associated land, by county, hectares

Län County	Bostadsmark Residential land		Industri Industrial land	Handel och affärs- verksam- het Commercial land	Offentlig service, fri- tidsanlägg- n. m. m. Land used for public services and recreation facilities	Transporter Land used for transport and com- munication facilities	Tekniska anlägg- n. Land used for technical installa- tions and waste disposal	Övrig bebyggd mark Other built-up land	Totalt ¹ Total ¹
	Permanent- bostäder Land used for perma- nent dwellings	Fritidshus ¹ Land used for holiday homes ¹							
Stockholms	33 740	33 650	4 475	2 350	5 200	17 400	650	6 250	103 715
Uppsala	14 840	8 000	2 300	550	1 700	12 000	400	5 900	45 690
Södermanlands	11 580	7 650	2 500	530	1 700	11 700	300	5 500	41 460
Östergötlands	16 360	8 200	3 100	760	2 250	17 200	500	8 700	57 070
Jönköpings	14 610	3 400	4 600	740	2 150	19 050	525	9 750	54 825
Kronobergs	11 150	3 100	2 175	500	1 400	14 300	400	7 850	40 875
Kalmar	14 590	6 900	3 025	690	1 900	17 350	625	8 100	53 180
Gotlands	5 130	3 100	575	140	700	4 300	150	3 300	17 395
Blekinge	8 500	2 850	1 475	420	1 050	6 600	225	3 900	25 020
Skåne	40 230	9 500	9 150	2 070	5 300	29 600	1 150	17 550	114 550
Hallands	14 730	5 200	2 450	670	1 750	13 850	475	6 850	45 975
Västra Götalands	62 330	23 100	12 825	2 960	7 850	44 950	1 575	28 900	184 490
Värmlands	18 230	7 100	3 025	800	2 450	19 900	675	11 300	63 480
Örebro	13 770	5 050	3 425	740	1 700	12 900	525	6 100	44 210
Västmanlands	9 590	3 600	2 375	530	1 350	8 450	300	3 250	29 445
Dalarnas	19 060	10 750	3 500	1 000	2 350	24 250	700	8 600	70 210
Gävleborgs	15 730	7 900	3 650	860	2 100	21 150	550	7 000	58 940
Västernorrlands	13 960	5 800	3 400	770	2 150	21 400	550	7 900	55 930
Jämtlands	9 660	6 650	1 525	410	1 600	24 650	525	7 900	52 920
Västerbottens	13 280	7 250	3 325	640	2 250	31 500	550	8 900	67 695
Norrbottens	13 040	7 600	4 200	890	2 350	31 450	475	6 800	66 805
Hela riket Sweden	374 090	188 000	77 100	19 000	51 200	403 800	11 875	180 300	1 305 365
Förändring 2000–2005	4 000	-1 600	3 000	600	950	5 000	500	5 000	+17 000–
Change 2000–2005									18 000

1) Varav ca 12 000 ha ej länsfördelat. Of which approx. 12 000 ha are not distributed by county.

☉ Källa: SCB Markanvändningen i Sverige (www.scb.se/M10803); Statistikdatabasen: Miljö.

3.8 Nationalparker, areal och år för beslut om inrättande som nationalpark

National parks, area and year of decision to establish a national park

Nationalpark National park	Beslutsår Year of decision	Areal, hektar Area, hectares		Nationalpark	Besluts- år	Areal, hektar	
		Totalt Total	Däruv land Of which land area			Totalt	Däruv land
Abisko	1909	7 721	6 787	Pieljekaise	1909	15 485	14 130
Björnlandet	1991	1 143	1 111	Sarek	1909	198 466	193 885
Blå Jungfrun	1926	190	67	Skuleskogen	1984	2 916	2 597
Dalby Söderskog	1918	37	37	Stenshuvud	1986	402	304
Djurö	1991	2 323	286	Stora Sjöfallet	1909	127 993	116 329
Fulufjället	2002	38 440	37 637	Store Mosse	1982	7 672	7 377
Färnebofjärden	1998	10 464	6 248	Sänfjället	1909	10 378	10 354
Garphyttan	1909	111	111	Söderåsen	2001	1 620	1 614
Gotska Sandön	1909	4 464	3 676	Tiveden	1983	1 351	1 206
Hamra	1909	30	29	Tresticklan	1996	2 904	2 703
Haparanda skärgård	1995	7 430	742	Tyresta	1993	1 962	1 878
Kosterhavet	2009	38 823	1 796	Töfsingdalen	1930	1 590	1 577
Muddus	1942	51 137	49 327	Vadvetjåkka	1920	2 704	2 654
Norra Kvill	1927	110	107	Ängsö	1909	195	79
Padjelanta	1962	199 898	166 605	Summa Total		737 956	631 252

☉ Källa: Naturvårdsverket och SCB: Statistiska meddelanden serie MI 41 (www.scb.se/M10603).

3.9 Naturreservat, naturvårdsområden samt djur- och växtskyddsområden, länsvis

Nature reserves, nature management areas and wildlife protection areas, by county

Län County	Naturreservat ¹ Nature reserves ¹			Naturvårdsområden ¹ Nature management areas ¹			Djur- och växtskyddsområden Wildlife protection areas		
	Antal Number	Areal, hektar Area, hectares		Antal	Areal, hektar		Antal	Areal, hektar	
		Summa Total	Därv land- areal, % Of which land area, %		Summa	Därv land- areal, %		Summa	Därv land- areal, %
Stockholm	248	118 237	37	5	1 016	53	27	1 100	30
Uppsala	129	37 235	64	–	–	–	33	3 530	11
Södermanlands	122	44 823	31	4	2 888	82	135	6 430	13
Östergötlands	179	46 768	34	1	287	100	82	5 982	14
Jönköpings	107	16 305	94	4	2 750	75	25	658	57
Kronobergs	98	17 511	65	3	621	97	6	50	33
Kalmar	173	47 614	49	11	6 634	100	118	5 962	19
Gotlands	111	71 111	16	3	9 340	99	11	1 375	72
Blekinge	90	15 687	53	–	–	–	7	1 582	33
Skåne	198	69 430	31	8	5 058	98	16	2 254	43
Hallands	142	19 710	58	4	4 746	28	20	648	29
Västra Götaland	390	107 512	61	31	51 468	40	345	8 092	60
Värmlands	120	89 946	42	1	10 438	87	30	673	33
Örebro	168	33 335	84	–	–	–	2	306	58
Västmanlands	84	23 281	54	1	8 611	95	7	53	9
Dalarnas	198	228 398	96	5	542	45	4	37	68
Gävleborgs	140	27 915	61	10	3 704	51	10	1 746	2
Västernorrlands	135	29 485	75	3	8 332	83	19	325	76
Jämtlands	83	516 106	94	1	272	99	11	1 082	71
Västerbottens	220	819 654	92	6	679	32	2	1 382	93
Norrbottnens	217	1 884 045	92	1	610	97	47	52 002	90
Hela riket Sweden									
2009	3 352	4 264 107	84	102	117 996	64	957	95 267	64
2008	3 172	4 233 599	84	111	132 871	64	892	93 887	69
2007	3 027	4 196 321	84	112	133 404	64	928	93 841	69
2006 ²	2 839	4 083 893	84	132	161 850	74	1 022	93 378	65
2005	2 712	4 103 085	84	136	162 740	74	1 040	107 506	56
2004	2 611	4 043 836	85	143	199 306	71	1 040	107 506	56
2003	2 524	4 020 398	85	144	202 336	71	1 040	107 506	56
2002	2 378	3 976 438	84	141	224 097	65	1 040	107 506	56
2001	2 286	3 913 190	84	141	224 097	65	1 039	107 445	56
2000	2 192	3 893 654	84	140	223 914	65	1 049	107 617	56
1999	2 120	2 917 679	81	141	226 600	66	1 063	107 843	56
1998	2 063	2 895 333	81	136	223 263	65	1 063	107 843	56

1) Nya arealvärden fr.o.m. 2003 pga. bättre mätmetod (naturreservat, naturvårdsområden). Due to new measurements the area figures are revised from 2003 (nature reserves, nature management areas).

2) Antalet naturreservat har ökat, dock har deras totala area minskat vilket beror på uppdateringar i registret. The number of nature reserves has increased. However, due to updates in the register their total area has decreased.

Källa: Naturvårdsverket och SCB: Statistiska meddelanden serie MI 41 (www.scb.se/MI0603).

3.10 Vattenanvändning per användarkategori och län år 2005, 1 000 m³

Water use by category of use and county

Län County	Hushåll Households	Jordbruk Agriculture	Industri Industry	Övrig användning ¹ Other use ¹	Totalt söt- och havsvatten Total sea and freshwater
Stockholms	127 908	2 373	66 007	60 228	256 516
Uppsala	19 573	5 403	47 878	9 015	81 869
Södermanlands	14 289	4 640	101 799	9 547	130 275
Östergötlands	22 266	7 676	86 949	17 320	134 211
Jönköpings	19 469	5 699	19 408	8 013	52 589
Kronobergs	9 946	3 136	8 213	5 413	26 708
Kalmar	14 128	10 036	31 678	7 688	63 530
Gotlands	3 518	4 464	1 234	1 525	10 741
Blekinge	8 124	4 999	85 735	5 834	104 692
Skåne	72 968	40 076	104 640	32 298	249 982
Hallands	17 586	10 372	63 010	7 252	98 220
Västra Götalands	91 447	16 935	431 401	47 811	587 594
Värmlands	16 605	3 593	175 311	9 796	205 305
Örebro	17 165	3 430	74 582	9 886	105 063
Västmanlands	15 763	2 517	47 450	11 449	77 179
Dalarnas	17 403	1 762	106 787	10 772	136 724
Gävleborgs	17 394	1 527	162 664	8 778	190 363
Västernorrlands	15 124	927	324 684	12 883	353 618
Jämtlands	9 536	813	2 679	4 796	17 824
Västerbottens	16 190	1 285	101 694	6 408	125 577
Norrbottnens	14 898	755	211 060	11 126	237 839
Hela riket Sweden	561 300	132 416	2 254 862	297 837	3 246 415

1) Här ingår kommunalt vatten som används inom andra näringsgrenar än tillverkningsindustrin, bl.a. byggverksamhet, varuhandel, hotell och restaurang, transporter, offentlig förvaltning. Till övrig användning räknas också det vatten som används för drift och underhåll av vattenverkens anläggningar samt de förluster som uppstår i ledningsnätet mellan vattendistributör och användare. *Public water supply used in other industries than manufacturing industry and water used for maintenance of waterworks.*

☎ Källa: SCB Statistiska meddelanden serie MI 27 (www.scb.se/MI0902).

3.11 Översikt över antal rödlistade arter (taxa) i olika kategorier inom de olika organismgrupperna

Overview of all red-listed and endangered species, by status

Arter Species	Kategorier ¹ Status ¹						Hotade Endangered (CR, EN, VU)		Rödlistade Red-listed (DD, RE, CR, EN, VU, NT)		Antal bedömda arter Number of species evaluated
	DD	RE	CR	EN	VU	NT	Antal Number	Andel ² (%) av bedömda Percent	Totalt	Andel ² (%) av bedömda	
Kärlväxter Tracheophyta	–	24	44	123	99	112	266	17	402	26	1 534
Alger Nostocophyceae, Pheophyceae, Rhodophyta & Charophyceae	31	3	1	6	8	11	15	4	60	16	384
Mossor Bryophyta s.lat.	44	17	7	40	60	65	107	10	233	22	1 042
Storsvampar Macrofungi	109	5	20	118	249	245	387	11	746	21	3 500
Lavar Lichenes	14	21	46	52	85	63	183	17	281	25	1 109
Däggdjur Mammalia	–	2	3	5	4	3	12	19	17	27	63
Fåglar Aves	–	9	5	9	24	44	38	15	91	36	253
Grod- och kräddjur Amphibia & Reptilia	–	–	1	–	5	1	6	32	7	37	19
Fiskar Pisces	5	2	6	9	4	8	19	14	34	25	136
Steklar Hymenoptera	5	19	14	39	44	65	97	14	186	26	707
Fjärilar Lepidoptera	17	24	25	73	128	237	226	8	504	18	2 845
Tvåvingar Diptera	40	28	4	26	54	66	84	5	218	13	1 718
Skalbaggar Coleoptera	94	62	20	81	237	381	338	8	875	20	4 412
Halvvingar Hemiptera	7	–	4	18	19	21	41	4	69	7	1 030
Hopprätvingar Orthoptera	–	–	–	2	1	2	3	9	5	14	35
Sländor Neuroptera, Trichoptera, Ephemeroptera, Plecoptera, Odonata	9	1	0	2	13	22	15	4	47	12	394
Mångfotingar Myriapoda	6	–	1	–	2	6	3	4	15	20	75
Spindeldjur Arachnida	12	2	2	8	8	45	18	2	77	10	771
Kräftdjur Crustacea	16	–	2	4	13	12	19	16	47	39	120
Tagghudingar Echnioderma	11	2	–	3	8	8	11	15	32	44	73
Armfotingar Brachiopoda	1	–	1	–	–	–	1	25	2	50	4
Blötdjur Mollusca	61	2	1	9	22	21	32	7	116	25	458
Ringmaskar och planarier Annelida & Tricladida	16	–	–	1	–	1	1	1	18	20	91
Koralldjur Anthozoa	6	1	5	4	5	1	14	31	22	49	45
Manteldjur Tunicata	17	–	–	2	4	–	6	12	23	45	51
Samtliga Total	521	224	212	634	1 096	1 440	1 942	9	4 127	20	20 869

1) Rödlistekategorier som används i den svenska rödlistan fr.o.m. 2000-05-10.

2) Omräknat till heltal. Korrigerat 2012-01-25.

Nationellt utdöd (RE, Regionally Extinct): En art är Nationellt utdöd när det är ställt utom rimligt tvivel att den sista individen som är potentiellt kapabel till reproduktion inom regionen (landet) har dött eller försvunnit från regionen, eller ifall det var en tidigare regelbunden besökare, den sista individen har dött eller försvunnit från regionen.

Akut hotad (CR, Critically Endangered): En art tillhör kategorin Akut hotad när den löper en extremt stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom en mycket nära framtid enligt något av kriterierna A till E för kategorin.

Starkt hotad (EN, Endangered): En art är Starkt hotad när bästa tillgängliga data indikerar att den uppfyller något av kriterierna A–E för Starkt hotad och att den därmed bedöms löpa mycket hög risk att dö ut i vilt tillstånd.

Sårbar (VU, Vulnerable): En art är Sårbar när bästa tillgängliga data indikerar att den uppfyller något av kriterierna A–E för Sårbar och att den därmed bedöms löpa hög risk att dö ut i vilt tillstånd.

Nära hotad (NT, Near Threatened): En art förs till kategorin Nära hotad om den inte uppfyller något av kriterierna för vare sig Akut hotad, Starkt hotad eller Sårbar, men är nära att uppfylla kriterierna för någon av dessa kategorier nu eller i en nära framtid.

Kunskapsbrist (DD, Data Deficient): En art tillhör kategorin Kunskapsbrist när det inte finns tillräckliga kunskaper att utifrån dess utbredning och/eller populationsstatus göra vare sig en direkt eller indirekt bedömning av dess risk att dö ut.

Övriga kategorier (arterna ej rödlistade)

Livskraftig (LC, Least Concern): En art tillhör kategorin Livskraftig om den vid utvärdering visat sig inte uppfylla något av kriterierna för någon av kategorierna Akut hotad, Starkt hotad, Sårbar eller Missgynnad.

Ej bedömd (NE, Not Evaluated): En art tillhör kategorin Ej bedömd om den ej bedömts enligt kriterierna (vilket kan bero på antingen att man inte beaktat den eller att den inte uppfyller villkoren för att få bedömas).

Ovanstående är en mycket kortfattad version av IUCN:s nya rödlistningssystem. För mer detaljerad information om rödlistningssystemet hänvisas till ArtDatabankens webbplats www.ArtData.slu.se. Där finns även fakta om rödlistade växter, svampar och djur, deras länsförekomster etc.

Källa: Gärdenfors, U. (ed.) 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010. The 2010 Red List of Swedish Species, ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

3.12 Rödlistade arters förekomst i olika landskapstyper

Red-listed species in different types of landscape

Art Species	Skog Forests	Jordbruks- landskap Agricultural landscapes	Urban miljö Urban biotopes	Fjäll Moun- tains	Våtmark Wet- lands	Söt- vatten Fresh water	Havs- strand Sea shores	Marin miljö Marine biotopes	Brack- vatten Brackish water	Samt- liga ¹ Total
Kärlväxter <i>Tracheophyta</i>	96	277	80	38	62	42	63	2	10	670
Alger <i>Nostocophyceae</i> , <i>Phaeophyceae</i> , <i>Rhodophyta</i> & Charophyceae	–	2	–	2	13	30	1	28	4	80
Mossor <i>Bryophyta s.lat.</i>	89	73	19	67	69	25	12	–	2	356
Storsvampar <i>Macrofungi</i>	680	205	63	6	26	1	6	–	–	987
Lavar <i>Lichenes</i>	236	142	36	11	80	2	14	2	1	524
Däggdjur <i>Mammalia</i>	14	8	7	5	11	1	3	1	4	54
Fåglar <i>Aves</i>	39	49	20	17	50	23	28	14	16	256
Grod- och kräldjur <i>Amphibia & Reptilia</i>	4	6	4	–	6	6	5	–	–	31
Fiskar <i>Pisces</i>	–	–	–	–	1	10	–	27	10	48
Steklar <i>Hymenoptera</i>	52	151	107	2	10	0	33	–	0	355
Fjärilar <i>Lepidoptera</i>	209	376	189	41	63	0	77	–	0	955
Tvåvingar <i>Diptera</i>	139	98	37	13	77	32	15	–	1	412
Skalbaggar <i>Coleoptera</i>	481	578	215	1	145	33	110	–	–	1 563
Halvvingar <i>Hemiptera</i>	17	43	5	–	17	5	4	–	–	91
Hoppkrävtvingar <i>Orthoptera</i>	–	5	4	–	2	–	2	–	–	13
Sländor <i>Neuroptera</i> , <i>Trichoptera</i> , <i>Ephemeroptera</i> , <i>Plecoptera</i> , <i>Odonata</i>	12	3	–	2	44	44	2	–	–	107
Mångfotingar <i>Myriapoda</i>	12	1	4	–	3	–	2	–	–	22
Spindeldjur <i>Arachnida</i>	36	37	4	–	23	–	15	–	–	115
Kräftdjur <i>Crustacea</i>	2	6	1	2	11	10	2	34	2	70
Tagghudingar <i>Echinodermata</i>	–	–	–	–	–	–	–	32	–	32
Armfotingar <i>Brachiopoda</i>	–	–	–	–	–	–	–	2	–	2
Blötdjur <i>Mollusca</i>	12	3	2	3	13	15	1	85	3	137
Ringmaskar och planarier <i>Annelida & Tricladida</i>	1	1	1	–	–	–	–	17	–	20
Koralldjur <i>Anthozoa</i>	–	–	–	–	–	–	–	22	–	22
Manteldjur <i>Tunicata</i>	–	–	–	–	–	–	–	23	1	24
Samtliga¹ Total	2 131	2 064	798	210	726	279	395	289	54	6 946

1) Det finns 4 127 rödlistade arter. Varje art kan förekomma i maximalt fem landskapstyper varför totalsumman överstiger 4 127.

Källa: Gärdenfors, U. (ed.) 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010 The 2010 Red List of Swedish Species, ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

3.13 Akut hotade ryggradsdjur *Critically endangered vertebrates*

Däggdjur <i>Mammalia</i>	Fåglar <i>Aves</i>	Kräldjur, groddjur <i>Reptilia, amphibia</i>	Fiskar och rundmunnar ¹ <i>Pisces</i>
Bechsteins fladdermus Pipistrell Fjällräv	Fjällgås Rödspov Sydlig kärrsnäppa Tornuggla Fjälluggla Vitryggig hackspett	Grönfläckig padda	Storröding Lyrtorsk Ål Brugd Håbrand (sillhaj) Pigghaj

Ryggradsdjur som år 2010 står nära att försvinna från Sverige som reproducerande arter:

- Bechsteins fladdermus (troligen finns endast 10–40 individer i landet, alla i Skåne).
- Pipistrell (en enda koloni om ca 25 individer är känd).
- Fjällräv (under 50 reproducerande individer kvarstår).
- Fjällgås (år 2010 fanns ca 110 individer i landet).
- Sydlig kärrsnäppa (denna underart har minskat med 70 % de senaste 20 åren. Nu återstår ca 60 par).
- Rödspov (har minskat med 65 % de senaste 20 åren. Nu kvarstår ca 85 par).
- Tornuggla (något enstaka par finns i Skåne och på Gotland).
- Fjälluggla (ett fåtal par häckar vissa år).
- Vitryggig hackspett (2010 fanns 20-40 ex. i landet).
- Grönfläckig padda (antalet vuxna individer beräknades uppgå till 800-1 200 år 2010).
- Storröding (högst 14 relikta bestånd kvarstår i de södra delarna av landet. Enbart sedan början av 1990-talet har tre populationer dött ut).
- Lyrtorsk (under de senaste decennierna har endast en lekplats varit känd i svenska vatten och det mesta tyder på att det beståndet numera är försvunnet).
- Ål (i relation till förhållandena kring 1950 har mängden från Sargassohavet ankommande glasål minskat med upp till 99 %).
- Häbrand (sillhaj). (Arten, som påträffas främst i Skagerrak, har minskat med mer än 90 % de senaste 100 åren.)
- Pigghaj (minskningstakten har uppgått till 96 (95-97) % under de senaste 80 åren).

Ryggradsdjur som försvunnit sedan 1850:

Svarträtta, vildren, svart stork, vit stork, stortrapp, lunnefågel, svartbent strandpipare, blåkråka, härfågel, mellanspott, tofslårka, atlantisk stör och slätrocka.

Källa: Gärdenfors, U. (ed.) 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010 The 2010 Red List of Swedish Species, ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

3.14 Däggdjur efter rödlistekategori och landskapstyp år 2010

Mammalia by red list category and type of natural environment

Rödlistekategori <i>Red List category</i>	Taxon	Däggdjur <i>Mammalia</i>	Landskapstyp <i>Type of landscape</i>
RE Nationellt utdöd <i>Regionally Extinct</i>	Rangifer tarandus	Vildren	Skog, Våtmark <i>Forest, Wetlands</i>
	Rattus rattus	Svartråtta	Urbana miljöer <i>Urban environments</i>
CR Akut hotad <i>Critically Endangered</i>	Myotis bechsteinii	Bechsteins fladdermus	Skog, Jordbrukslandskap, Urbana miljöer <i>Forest, Agricultural landscape, Urban environments</i>
	Pipistrellus pipistrellus	Pipistrell	Skog, Jordbrukslandskap, Urbana miljöer, Våtmark <i>Forest, Agricultural landscape, Urban environments, Wetlands</i>
	Alopex lagopus	Fjällräv	Fjäll, Skog, Våtmark <i>Mountains, Forest, Wetlands</i>
EN Starkt hotad <i>Endangered</i>	Barbastella barbastellus	Barbastell	Skog, Jordbrukslandskap, Urbana miljöer, Våtmark <i>Forest, Agricultural landscape, Urban environments, Wetlands</i>
	Eptesicus serotinus	Sydfladdermus	Jordbrukslandskap, Urbana miljöer, Skog <i>Agricultural landscape, Urban environments, Forest</i>
	Myotis dasycneme	Dammfladdermus	Skog, Urbana miljöer, Våtmark, Jordbrukslandskap <i>Forest, Urban environments, Wetlands, Agricultural landscape</i>
	Nyctalus leisleri	Leislers fladdermus	Skog, Jordbrukslandskap, Våtmark <i>Forest, Agricultural landscape, Wetlands</i>
	Canis lupus	Varg	Skog, Jordbrukslandskap, Fjäll <i>Forest, Agricultural landscape, Mountains</i>
VU Sårbar <i>Vulnerable</i>	Myotis nattereri	Fransfladdermus	Skog, Urbana miljöer, Våtmark <i>Forest, Urban environments, Wetlands</i>
	Gulo gulo	Järv	Fjäll, Skog <i>Mountains, Forest</i>
	Lutra lutra	Utter	Våtmark, Limniska miljöer, Havsstränder, Marina miljöer, Fjäll <i>Wetlands, Freshwater environments, Seashores, Marine environments, Mountains</i>
	Phoca vitulina (Östersjön) Phocoena phocoena	Knubbsäl (östersjöbestånd) Tumlare	Marina miljöer <i>Marine environments</i>
NT Nära hotad <i>Near Threatened</i>	Sorex isodon	Taiganäbbmus	Skog, Våtmark <i>Forest, Wetlands</i>
	Lynx lynx	Lodjur	Skog, Fjäll, Våtmark <i>Forest, Mountains, Wetlands</i>
	Cervus elaphus elaphus	Kronhjort (nominatrasen)	Skog, Jordbrukslandskap, Våtmark <i>Forest, Agricultural landscape, Wetlands</i>
	Phoca hispida	Vikare	Marina miljöer <i>Marine environments</i>

Källa: Gärdenfors, U. (ed.) 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010. The 2010 Red List of Swedish Species, ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

3.15 De 20 största kemikalierna med avseende på kvantitet och omsättning i ton år 2008

The 20 most common chemicals in terms of quantity and turnover in tonnes

CAS-nummer CAS number	Ämnesnamn Substance	Antal produkter Number of products	Kvantitet Quantity
8002-05-9	Råolja	13	20 814 075
86290-81-5	Bensin	66	5 434 208
68334-30-5	Dieselolja	72	5 373 365
7732-18-5	Vatten	25 919	3 333 661
8052-42-4	Asfalt	188	2 801 888
65997-15-1	Portlandcement	837	2 717 827
64742-47-8	Diesel MK1/Lacknafta	1 237	2 595 403
64741-45-3	Återstoder (petroleum), atmosfäriskt torn	18	2 171 667
7727-37-9	Kväve	37	1 855 699
7782-44-7	Syre	20	1 361 506
64741-80-6	Återstoder (petroleum), termiskt krackade	6	1 083 430
68476-33-5	Eldningsolja, återstoder	13	1 015 227
6484-52-2	Ammoniumnitrat	195	995 444
8008-20-6	Fotogen	127	947 684
630-08-0	Kolmonoxid	7	833 716
124-38-9	Koldioxid	219	761 220
7664-93-9	Svavelsyra	410	759 937
7647-14-5	Natriumklorid	1 292	716 543
74-82-8	Metan	11	696 030
1305-78-8	Kalciumoxid	347	688 523

 Källa: Kemikalieinspektionen och SCB: Statistiska meddelanden serie MI 45 (www.scb.se/MI0504).

3.16 Bekämpningsmedel efter olika användningsområden

Pesticides by category of use

Användningsområde Category of use	Verksam beståndsdel, ton Active substance, tonnes					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Jordbruk ¹ Agriculture ¹	986	1 569	1 696	1 643	1 851	1 394
Skogsbruk Forestry	6	5	5	7	5	12
Frukt- och trädgård Horticultural production	89	97	84	34	82	73
Industri Industry	7 874	7 065	7 371	8 420	7 911	7 259
Hushållskonsumtion Household consumption	382	556	530	516	469	505
Summa Total	9 337	9 291	9 686	10 620	10 319	9 243

1) Uppgiften för år 2003 var 2 087 ton. Minskningen till år 2004 beror på en aviserad höjning av bekämpningsmedelsskatten fr.o.m. den 1 jan. 2004. The figure for 2003 was 2 087 tonnes. The fall in consumption seen in 2004 was due to an announced raise in pesticide tax from Jan. 2004.

Se Tabellanmärkningar.

☉ Källa: Kemikalieinspektionen (www.kemi.se) och SCB: Statistiska meddelanden serie MI 31 (www.scb.se).

3.17 Jordbrukets användning av kväve och fosfor från mineral(handels)- och stallgödsel

Use of nitrogen and phosphorus from fertilisers and manure in Swedish agriculture, by county

Län County	Areal ¹ , 1 000 ha Area, 1 000 ha	Kväve Nitrogen				Fosfor Phosphorus			
		Endast mineralgödsel Fertilizers only		Mineral- och/eller stallgödsel ² Fertilizers and/or manure		Endast mineralgödsel		Mineral- och/eller stallgödsel ²	
		Areal, % Crop area, %	Kg/ha	Areal, %	Kg/ha	Areal, %	Kg/ha	Areal, %	Kg/ha
Stockholms	73	55	102	70	98	24	11	39	20
Uppsala	152	59	99	75	99	34	13	51	18
Södermanlands	115	49	108	71	107	18	13	40	22
Östergötlands	195	49	117	76	112	19	14	47	26
Jönköpings	88	11	66	79	99	5	11	72	33
Kronobergs	47	9	63	74	104	4	..	69	31
Kalmar	119	22	84	75	112	9	11	63	26
Gotlands	84	37	88	86	100	23	16	73	24
Blekinge	30	31	107	86	108	8	..	63	28
Skåne	444	57	130	87	130	31	17	61	25
Hallands	107	23	102	76	112	13	16	66	27
Västra Götalands	428	40	104	75	103	24	20	59	26
Värmlands	97	33	83	62	85	25	20	54	25
Örebro	96	49	92	74	96	39	14	64	21
Västmanlands	90	59	104	76	106	36	14	53	25
Dalarnas	56	36	74	66	82	30	11	59	21
Gävleborgs	65	26	67	61	80	20	9	54	23
Västernorrlands	49	12	..	51	98	4	..	43	29
Jämtlands	41	18	..	69	82	7	..	58	26
Västerbottens	64	24	85	68	89	10	..	54	25
Norrbottnens	33	29	..	65	93	21	..	57	27
Hela riket Sweden									
2009	2 473	41	107	76	107	23	16	57	25
2007 ³	2 346	41	110	77	111	28	15	64	24
2005	2 359	43	111	76	107	28	18	61	24
2003	2 340	48	104	83	104	30	17	65	23
2001	2 353	49	106	82	107	31	17	64	24
1999	2 410	50	95	84	100	34	20	69	25
1997	2 531	52	95	84	100	34	20	66	25
1995	2 387	50	100	83	100	33	20	62	25
1993	2 497	57	95	85	100	34	20	59	25
1991	2 418	58	90	83	95	36	20	59	30

1) Träda och ospecificerad åkermark ingår ej.

2) Växttillgängligt kväve efter spridningsförluster i stallgödsel.

3) Delvis reviderade uppgifter. Partly revised figures.

☉ Källa: SCB Statistiska meddelanden serie Na 30 (–1997) och MI 30 (1999–, www.scb.se/MI1002).

3.18 Oljeutsläpp i svenska farvatten

Oil spills in Swedish waters

		2004	2005	2006	2007	2008	2009
Antal bekräftade utsläpp	Mängdintervall, m ³						
<i>Number of confirmed spills</i>	<i>Volume, cu.m.</i>						
	0– 1	330	300	252	316	311	287
	1– 10	10	9	16	9	3	1
	10–100	2	4	1	–	1	–
	>100	–	–	–	–	–	–
Summa Total		342	313	269	325	315	288
Antal utsläpp som bekämpats av kustbevakningen							
<i>Number of oil spills dealt with by the Coast Guard</i>		62	40	36	34	35	51

Källa: Kustbevakningen (www.coastguard.se).

3.19 Sammanställning av areal av tillrinningsområde, vattenföring, belastning samt genomsnittlig arealförlust av närsalter på havsbassänger år 2009, baserat på mätningar i flodmynningarna och arealviktade beräkningar för ej övervakade områden.

Areas of catchment regions, discharges, load and average area loss of nutrient salts in sea basins, based on measurements from river estuaries and area-weighted calculations for unmonitored regions.

	Sort <i>Measure</i>	Område/Havsbassäng ¹ <i>Region/Sea basin¹</i>						Hela riket <i>Sweden</i>
		Bottenviken	Bottenhavet	Östersjön	Öresund	Kattegatt	Skagerrak	
Areal Area	km ²	130 951	179 713	82 976	2 582	71 232	5 365	472 819
Medelvattenföring								
<i>Discharge, average</i>	m ³ /s	1 557	2 639	520	16	827	87	5 646
Belastning av Load of								
Kväve, Tot-N	ton	13 420	28 810	19 750	2 160	23 180	2 070	89 390
Fosfor, Tot-P	ton	680	860	550	40	515	95	2 740
Genomsnittlig arealförlust/år								
<i>Average area loss per year</i>								
Kväve, Tot-N	kg/km ²	103	160	238	835	325	385	189
Fosfor, Tot-P	kg/km ²	5,2	4,8	6,6	15,5	7,2	17,5	5,8

1) Bidrag från kustnära reningsverk och industrier ingår ej. *Direct point source discharges not included.*

Källa: SLU, Institutionen för vatten och miljö, se Belastningsberäkningar på hemsidan (www.slu.se/vatten-miljo/havet).

3.20 Utsläpp och vattenmängder från tillståndspliktiga kommunala reningsverk 2008, efter storleksklass

Discharges to water from municipal wastewater treatment plants by size, total discharges

Sort <i>Measure</i>	Totalt <i>Total</i>				Storleksklass (dimensionerade ¹ antal personekvivalenter, PE ²) <i>Size (person equivalents)</i>		
	2002	2004	2006	2008	2 001– 10 000	10 001– 100 000	100 001–
Utsläpp av Discharge of							
Tot-P ton	351	318	362	313	42	128	143
Tot-N ton	18 036	17 779	18 347	18 434	2 709	8 460	7 265
BOD ₇ ton	8 158	7 869	8 570	7 447	1 310	2 998	3 139
Vattenmängd Water quantity milj. m ³	1 228	1 185	1 240	1 259	152	513	593
Antal reningsverk Wastewater treatment plants	479	479	475	467	278	170	19
Anslutna personer, 1 000-tal Population connected	7 620	7 633	8 080	8 267	786	3 211	4 270

1) Enligt miljöskyddsförordningen upprättas årliga miljörapporter med utsläppsdata vid reningsverk dimensionerade för över 2 000 personekvivalenter, PE. Dimensioneringen mäts med avseende på kapaciteten att ta emot syreförbrukande substanser, varvid en person anses motsvara 70 gram BOD₇ per dygn.

2) In the Swedish definition of "population equivalent", PE, one unit is assumed to be 70 g BOD₇ per person and day. This compares well to the EUROSTAT definition, which is 60 g BOD₅ per person and day.

Källa: Naturvårdsverket och SCB: Statistiska meddelanden serie MI 22 (www.scb.se/MI0106).

3.21 Genomsnittliga halter av näringsämnen, metaller och organiska miljögifter i slam från kommunala reningsverk 2008. Medelvärden för storleksklasser, vägda med producerade TS-mängder

Concentrations of phosphorus, nitrogen, metals and organic indicator substances in sludge from municipal wastewater treatment plants. Means weighted with respect to amounts of produced dry substance

Slaminnehåll <i>Sludge substance</i>	Totalt <i>Total</i>				Medelvärden, mg/kg TS ¹ <i>Weighted means¹</i>		
	2002	2004	2006	2008	2 001– 20 000	20 001– 100 000	100 001–
Fosfor Phosphorus	27 717	28 145	26 977	27 740	19 940	26 010	31 220
Kväve Nitrogen	37 864	40 093	42 050	42 590	38 700	41 000	44 800
Bly Lead	30,7	24,6	27,5	22,4	17,2	20,8	25,1
Kadmium Cadmium	1,3	1,0	1,0	0,8	0,7	0,8	0,8
Koppar Copper	370,3	345,9	357,9	335,3	267,8	319,6	367,5
Krom Chrome	29,7	28,9	29,3	28,3	27,7	31,5	26,4
Kvicksilver Mercury	0,9	0,9	0,8	0,6	0,5	0,5	0,7
Nickel	17,1	20,3	18,8	16,9	14,2	13,6	20,0
Zink Zinc	548,6	508,3	551,5	544,3	447,3	498,0	606,2
Nonylfenol Nonylphenol	17,2	14,9	14,8	10,6	5,5	9,5	12,8
Toluen Toluene	3,8
PAH ²	1,0	0,9	0,7	0,98	0,75	0,79	1,17
PCB ³	0,1	0,1	0,1	0,05	0,05	0,05	0,06

1) TS = torrsubstans. TS = dry substance.

2) Polyaromatic hydrocarbons.

3) Polychlorinated biphenyl.

Se Tabellanmärkning.

Källa: Naturvårdsverket och SCB: Statistiska meddelanden serie MI 22 (www.scb.se/MI0106).

3.22 Procentuella mängder av slam som 2008 underskrider gränsvärdena för samtliga obligatoriskt mätta metaller och organiska indikatorämnen år 2008

Percentage of dry substance of sludge falling below the limit value for all the metals and organic indicator substances.

	Storleksklass (dim. personekvivalenter, PE) Size (person equivalents)			
	2 001– 20 000	20 001– 100 000	100 001–	Totalt Total
Minst en halt okänd ¹ <i>At least one unknown concentration</i>	53	26	0	23
Samtliga halter under gränsvärdet <i>All concentrations are below the limit value</i>	41	66	96	72
Minst en halt över gränsvärdet ¹ <i>At least one concentration over the limit value</i>	6	7	4	6
Totalt	100	100	100	100
Total mängd slam ² <i>Total amount of sewage sludge</i>	53 614	75 317	84 863	213 794

1) Om det finns både ett okänt värde och ett värde över gränsvärdet hamnar slammet under kategorin "Minst en halt över gränsvärdet".
2) Mängd slam avser torrs substans. Obligatoriskt mätta metaller och organiska indikatorämnen är Kadmium, Krom, Koppar, Kvicksilver, Nickel, Bly, Zink, Nonylfenol, PAH och PCB.

 Källa: Naturvårdsverket (www.naturvardsverket.se) och SCB: Statistiska meddelanden, serie MI 22 (www.scb.se/MI0106).

3.23 Utsläpp till luft av koldioxid (CO₂), metan (CH₄) och dikväveoxid (N₂O)

Emissions to air of carbon dioxide, methane and nitrous oxide

Källa Source	Utsläpp av CO ₂ , 1 000 ton Emission of CO ₂ , 1 000 tonnes			Sänka av CO ₂ , 1 000 ton Absorption of CO ₂ , 1 000 tonnes		
	1990	2000	2009	1990	2000	2009
Energi ¹ <i>Energy</i> ¹	51 445	48 587	42 763	.	.	.
Energiproduktion ¹ <i>Energy industries</i> ¹	9 569	8 423	9 897	.	.	.
Tillverknings- och byggindustri ¹ <i>Manufacturing industries and construction</i> ¹	11 698	12 296	8 237	.	.	.
Transporter ¹ <i>Transport</i> ¹	18 778	19 434	20 160	.	.	.
Övriga sektorer ² <i>Other sectors</i> ²	11 091	8 079	3 557	.	.	.
Diffusa utsläpp från bränslen ¹ <i>Fugitive emissions from fuels</i> ¹	309	356	912	.	.	.
Industriprocesser ¹ <i>Industrial processes</i> ¹	4 915	5 126	3 577	.	.	.
Lösningsmedels- och produktanvändning <i>Solvent and other product use</i>	242	155	172	.	.	.
Jordbruk <i>Agriculture</i>
Markanvändning och skogsbruk ¹ <i>Land use change and forestry</i> ¹	.	.	.	-45 489	-41 162	-40 289
Avfall <i>Waste</i>	44	44	108	.	.	.
Totalt ¹ <i>Total</i> ¹	56 646	53 913	46 621	-45 489	-41 162	-40 289
Bunkring för internationell flyg- och sjöfart ¹ <i>International bunkers</i> ¹	3 563	6 697	9 274	.	.	.

Källa	Utsläpp av CH ₄ , 1 000 ton CO ₂ -ekvivalenter Emission of CH ₄ , 1 000 tonnes CO ₂ -equivalents			Utsläpp av N ₂ O, 1 000 ton CO ₂ -ekvivalenter Emission of N ₂ O, 1 000 tonnes CO ₂ -equivalents		
	1990	2000	2009	1990	2000	2009
Energi ¹	433	397	454	1 303	1 304	1 321
Energiproduktion ¹	22	46	89	328	309	452
Tillverknings- och byggindustri ¹	46	42	47	527	524	459
Transporter ¹	105	56	27	145	211	160
Övriga sektorer ^{1,2}	244	234	273	302	257	246
Diffusa utsläpp från bränslen ¹	16	19	18	1	2	4
Industriprocesser	14	17	12	902	742	393
Lösningsmedels- och produktanvändning ¹	90	122	123
Jordbruk	3 407	3 267	3 162	5 830	5 368	5 030
Markanvändning och skogsbruk ¹	2	3	3	79	74	128
Avfall ¹	2 962	2 502	1 455	212	165	164
Totalt ¹	6 817	6 186	5 085	8 416	7 775	7 159
Bunkring för internationell flyg- och sjöfart ¹	1	1	1	54	101	142

1) Reviderade uppgifter 1990 och/eller 2000. *Revised figures 1990 and/or 2000.*

2) Inkl. uppvärmning av hus och lokaler, förbränning inom jordbruk och skogsbruk samt utsläpp från militären. *Incl. heating of houses and buildings, fuel combustion within agriculture and forestry, and emissions from military activities.*

☉ Källa: Naturvårdsverket (www.naturvardsverket.se) och SCB (www.scb.se/Mi0108) i samarbete med Svenska miljöinstitutet (IVL, www.ivl.se) och Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI, www.smhi.se).

3.24 Återvinning – krav och nivåer för varugrupper där producentansvar införs

Recycling – requirements and levels for commodities with producer responsibility

Varuslag Material	Återvinningskrav Recycling requirement	Återvinning i % ¹ Recycling in percent					
		2004	2005	2006	2007	2008	2009
Tidnings- och journalpapper ^{2, 3, 4} <i>Newspapers and periodicals</i> ^{2, 3, 4}	75 % insamling	86	83	83	85	89	91
Däck ⁵ Tyres ⁵	–	100	100	100	100	97	100
Förpackningar ⁶ <i>Packaging</i> ⁶							
Standard glasförpackning öl och läsk ⁷	–	99	–	–	–	–	–
Glasförpackningar	70% materialutnyttjande	96	95	91	94	94	90
Wellpapp, papp, papper och kartong ⁸	65% materialutnyttjande	71	72	72	73	74	74
Wellpapp	–	86	86	–	–	–	–
Papp, papper, kartong	–	39	42	–	–	–	–
Metall, ej dryckesförpackning ⁹	70% materialutnyttjande	60	58	66	69	67	73
Stålplåt	–	67	72	77	77	70	79
Aluminium, ej dryckesförpackning	–	27	27	34	36	37	42
Aluminium, dryckesförpackning	90% materialutnyttjande	85	86	85	87	91	90
Plast ¹⁰	70% återvinning, dock minst 30% materialutnyttjande	67	73	81	76	60	36
PET-flaskor som återfylls ¹¹	–	99	98	96	100	–	–
PET-flaskor som återvinns ¹²	90 % materialåtervinning	80/89	85/95	82/89	98	84	84
Trä ¹³ <i>Wood</i> ¹³	70% återvinning, dock minst 15% materialutnyttjande	17	11	100	100	100	100
Övrigt material <i>Other</i>	30%, minst 15% materialutnyttjande per material	–	–	–	–	–	–
Bilar ¹⁴ <i>Cars</i> ¹⁴	85%	85	85	86	90	91	..
Elektriska och elektroniska produkter¹⁵ <i>Electrical and electronic equipment</i> ¹⁵	–	94	94	88	92

1) Procentandelen beräknas som den totala återvunna mängden i förhållande till den totala mängden tillförd den svenska marknaden, om inget annat anges. *Percentage share calculated as the total amount recovered in relation to the total amount put on the Swedish market if nothing else stated.*

2) Återvinningskravet sen 2005. *Recycling target since 2005.*

3) Återvinningsnivåerna är beräknade enligt en ny modell som PressRetur AB presenterade 2006. *Recycling levels calculated according to a model presented by PressRetur AB in 2006.*

4) Uppgifterna för returpapper och förpackningar är preliminära. Slutversionen kommer att finnas i Naturvårdsverkets rapportserie Samla in, återvinn! *Data for waste paper and packaging are preliminary. Final version will be found in the Collect & Recycle!-series published by the Swedish EPA.*

5) Återvinningsgraden för däck varierar något över och under 100 procent beroende på lagerskillnader i insamlade däck.

6) Återvinningsmål sedan 2005-01-01. *Recycling target since January 1, 2005.*

7) Rapporteringsskyldighet för returglas för öl och läsk upphörde 2006-01-01. *No obligation to report for refill glass bottles for beer and soft drinks since 2006-01-01.*

8) Återvinningsmålet för wellpapp och papper, papp, kartong sammanslaget sedan 2005-01-01. *Common recycling target for packaging of paper, cardboard and corrugated cardboard since 2005-01-01.*

9) Återvinningsmålet för stål- och aluminiumförpackningar (ej dryckesförpackningar) sammanslaget sedan 2005-01-01. *Common recycling target for packaging of steel and aluminium (non-drinking containers) since 2005-01-01.*

10) 31 procent materialutnyttjande och 5 procent energiåtervinning. För 2009 redovisar FTI inte längre energiutvinning av plast via kommunal insamling, vilket har skett tidigare år. Därmed nästan halvering av redovisad energiutvinning. *31 percent material recycling and 5 percent energy recovery. For 2009 the material companies no longer present energy recovery via municipal collection in these numbers. Most of the remaining plastic packaging waste will however go to incineration with energy recovery via municipal collection systems.*

11) Systemet med återfyllnadsflaskor upphörde i oktober 2007. Infödet är större än utfödet och statistiken är därmed inte jämförbar med tidigare år. *Producers have ceased to use the system with reusable bottles. Collection was therefore larger than the sale.*

12) Inklusive kasserat återfyllnads-PET (R-PET). *Including discarded reusable PET-bottles.*

13) Från och med 2006 bygger uppgifterna på en uppskattning av hur förpackningsavfall av trä hanteras i Sverige, inte vad materialbolagen samlat in. *Since 2006 the data delivered by the material companies is an estimate of how all packaging waste of wood is treated in Sweden, i.e. not only what the material companies collect/treat.*

14) Återvinningsmål på EU-nivå, beslutat 2000. *The recycling requirement on EU-level were decided in January 1, 2000.*

15) Total återvinning beräknat på insamlad mängd och de uppgifter producenterna rapporterat till Naturvårdsverkets EE-registret. Målen varierar beroende på produkttyp (SFS 2005:209). Totalt samlades ca 16,2 kg elavfall/capita in under 2008. *Total recovery based on total amount collected and the producers' reports to the Swedish EPA's EE-register. Recycling targets vary depending on type of product (Ordinance 2005:209). In total approximately 16.2 kg/capita was collected in 2008.*

Källa: Naturvårdsverket (www.naturvardsverket.se).

3.25 Uppkomst av avfall i olika sektorer 2008, 1 000 ton

Generation of waste in different sectors

SNI 2007 SE-SIC 2007	Bransch Industry	Uppkommet farligt avfall Generation of hazardous waste 1 000 ton	Uppkommet icke- farligt avfall Generation of non- hazardous waste	Uppkommet avfall, totalt Generation of waste, total
01–02	Jordbruk och skogsbruk <i>Agriculture, hunting and forestry</i>	17	286	304
03	Fiske <i>Fishing</i>	1,8	29	31
04–09	Utvinning av mineral <i>Mining and quarrying</i>	3,3	58 730	58 733
10–12	Tillverkning av livsmedel, drycker och tobak <i>Manufacture of food products, beverages and tobacco products</i>	2,3	1 288	1 290
13–15	Tillverkning av textilier, kläder och lädervaror <i>Manufacture of textiles, wearing apparel, leather and related products</i>	0,3	32	32
16	Tillverkning av trävaror <i>Manufacture of wood and wood products</i>	5	239	244
17–18	Pappers- och pappersvarutillverkning; grafisk produktion <i>Manufacture of paper and paper products; Printing and reproduction of recorded media</i>	12	7 354	7 367
19	Tillverkning av koks och raffinerade petroleum- produkter <i>Manufacture of coke and refined petroleum products</i>	25	12	37
20–22	Tillverkning av kemikalier, läkemedel, gummivaror och plastvaror <i>Manufacture of chemicals, basic pharmaceutical products, rubber and plastic products</i>	131	247	378
23	Tillverkning av andra icke-metalliska mineraliska produkter <i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	4,5	244	248
24–25	Stål- och metallframställning samt tillverkning av metallvaror <i>Manufacture of basic metals and fabricated metal products</i>	381	2 071	2 452
26–30	Tillverkning av datorer, elektronik, optik, elapparatur, maskiner, motorfordon och andra transportmedel <i>Manufacture of computer, electronic and optical products, electrical equipment, machinery, motor vehicles and other transport equipment</i>	70	844	915
31–33	Tillverkning av möbler, annan tillverkning samt reparationer <i>Manufacture of furniture and other manufacturing; Repair and installation</i>	3,5	85	89
35	Energi: Försörjning av el, gas, värme och kyla <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	235	1 276	1 512
36, 37, 39	Vattenförsörjning, avloppsrening, sanering och renhållning <i>Water collection, treatment and supply; Sewerage; Remediation activities</i>	0,3	2 487 (798 torr dry)	2 487 (798 torr)
38	Avfallshantering inkl. återvinning <i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>	150 (125 torr)	10 266 (2 930 torr)	10 416 (3 054 torr)
41–43	Byggsksamhet <i>Construction</i>	274	3 111	3 385
45–99	Tjänster <i>Service activities</i>	590 (509 torr)	1 224 (811 torr)	1 814 (1 319 torr)
exkl. 46.77	Partihandel med avfall och skrot <i>Wholesale of waste and scrap</i>	12	948	960
–	Avfall från hushåll <i>Waste generated by households</i>	349	4 810	5 158
	Summa Total	2 269 (2 061 torr)	95 582 (86 145 torr)	97 852 (88 306 torr)

Källa: Naturvårdsverket (www.naturvardsverket.se) och SCB Miljöräkenskaper (www.scb.se/MI_0305): Avfall i Sverige 2008.

3.26 Miljöräkenskaper för miljösektorn i Sverige

Environmental accounts for the environmental goods and services sector in Sweden

Miljöaktivitet <i>Environmental activity</i>	Arbetsställen inom miljösektor ¹ <i>Establishments within the environmental goods and services sector¹</i>					
	Omsättning, mnkr <i>Turnover, SEK m</i>			Export, mnkr <i>Export, SEK m</i>		
	2006 ²	2007 ²	2008	2006	2007 ²	2008
Utsläppsbehandling <i>Pollution management</i>	51 670	58 100	61 806	9 622	11 126	9 848
Resurshantering <i>Resource management</i>	167 965	176 651	195 795	28 156	31 033	32 627
Totalt Total	219 635	234 751	257 601	37 778	42 160	42 475

Miljöaktivitet	Arbetsställen inom miljösektor ¹				
	Sysselsatta <i>Employed</i>			Därav <i>Of which</i>	
	2006 ²	2007 ²	2008	Män <i>Men</i>	Kvinnor <i>Women</i>
Utsläppsbehandling	38 464	38 304	37 963	27 396	10 567
Resurshantering	33 575	34 605	36 187	28 432	7 755
Totalt Total	72 039	72 909	74 150	55 828	18 322

1) Data för arbetsställen med verksamhet inom miljösektorn enligt definition från OECD/Eurostat. För information om definition och metod, se http://www.scb.se/Pages/ProductDocumentations_38173.aspx. *Data on establishments within the environmental goods and services sector in accordance with the OECD/Eurostat definition. More information on definitions and method, see http://www.scb.se/Pages/ProductDocumentations_38173.aspx.*

2) Reviderade uppgifter. *Revised figures.*

Se Tabellanmärkningar.

Källa: SCB Miljöräkenskaper Miljöföretagsdatabasen, Företagsdatabasen, FDB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik, RAMS, Momsregistret, Utrikeshandel med varor.

3.27 Miljöräkenskaper, miljöpåverkan och ekonomiska data för branscher, offentliga myndigheter och hushåll 2007

Environmental accounts, environmental impact and economic data by industry, public authorities and households

SNI 92 SE-SIC 92	Bransch Industry	Energi- användning, petajoule ¹		Utsläpp till luft, 1 000 ton ⁴			Miljö- skydds- kostnader, milj. SEK ^{6,7}	Hälsa- farliga kemiska produk- ter exkl. fossila bränslen, 1 000 ton ^{8,9}	Föräd- lings- värde, mdkr Value Added, SEK bn	Sysse- l-satta 1 000-tal Employ- ed, 1 000s
		Bränsle Fuel ²	El och fjärr- värme ³	CO ₂ ⁵	SO ₂	NO _x				
01-05	Jordbruk, skog, fiske <i>Agriculture, forestry, fishing</i>	43	6	2 801	1	15	..	34	47	95
10-14	Gruvor och mineralutvinningsindustri <i>Mining and quarrying</i>	7	10	591	1	2	..	22	17	8
15-20	Livsmedels- och dryckesvaruindustrin <i>Manufacture of food etc.</i>	32	30	826	1	3	1 078	82	69	109
21-22	Massa och papper <i>Pulp and paper etc.</i>	62	96	1 659	7	16	1 593	1 525	58	81
23	Raffinaderier <i>Refineries</i>	30	4	2 616	2	2	..	389	6	3
24-25	Tillverkning av kemikalier, gummi etc. <i>Chemical industries</i>	32	30	1 929	1	3	1 294	3 207	76	61
26	Tillverkning av icke-metalliska mineraliska produkter <i>Manufacture of non-metallic mineral products</i>	21	5	3 519	1	3	508	2 351	13	19
27	Stål och metallframställning <i>Manufacture of basic metals</i>	30	31	6 168	8	5	831	324	39	34
28-35	Metallvaruindustri etc. <i>Engineering industry</i>	11	35	756	0	2	1 489	103	263	371
36-37	Övrig tillverkningsindustri <i>Manufacture of furniture and recycling</i>	3	4	136	0	0	75	16	15	47
40-41	El-, gas-, värme- och vattenförsörjning <i>Electricity and water supply</i>	210	21	8 098	8	13	2 191	62	72	33
45	Byggindustri <i>Construction</i>	32	3	2 230	0	13	..	672	146	275
50-52	Parti- och detaljhandel, reparations- verkstäder <i>Wholesale and retail trade; repair of goods</i>	28	22	1 935	0	8	..	249	308	549
55	Hotell och restaurang <i>Hotels and restaurants</i>	1	5	100	0	0	..	5	39	132
60-64	Transport ¹⁰	200	17	14 581	59	203	..	38	180	274
65-67	Bank, Försäkring <i>Bank, Insurance</i>	1	3	74	0	0	..	0	107	93
70-74	Fastighets- och uthyrningsverksamhet <i>Houses and Renting companies</i>	23	43	1 534	0	4	..	8	571	577
80-85	Utbildning, hälso- och sjukvård, omsorg <i>Education and health</i>	2	4	163	0	0	..	4	77	176
90-95	Samhälleliga och personliga tjänster <i>Other services</i>	5	4	629	0	2	..	190	59	128
	Hushållens ideella organisationer <i>Non Profit Institutions</i>	1	4	68	0	0	38	109
	Offentlig konsumtion/ Offentlig sektor <i>Public Consumption/ Public sector</i>	17	51	1 012	0	4	..	8	541	1 357
	Privat konsumtion <i>Private consumption</i>	199	247	10 949	1	26
	Samtliga Total	991	678	62 376	90	324	2 740	4 533

1) Energy use, petajoule.

2) Fossila och biobränslen. Fossil and bio fuels.

3) Electric energy and district heating.

4) Emissions to air.

5) Exkl. biobränsle. Biofuels excluded.

6) Environmental protection expenditure.

7) Miljöskyddskostnader finns enbart för branscherna 10-41 exkl. 37. Figures on environment protection expenditure are only available for the industries 10-41, 37 excluded.

8) Handling of chemical products labelled as dangerous for health, excl fossil fuels.

9) Avser kemiska produkter märkta med T+, T, C, Xn and Xi. Regards chemical products labelled T+, T, C, Xn and Xi.

10) Kommersiella transport- och kommunikationstjänster. Commercial transport and communication services.

Se Tabellanmärkningar.

 Källa: SCB Miljöräkenskaper (www.scb.se/M11301).

3.28 Utsläpp av växthusgaser, ton CO₂-ekvivalenter

Emissions of greenhouse gases, tonnes CO₂-equivalents

SNI 92 SE-SIC 92	Bransch Industry	2001	2002	2003	2004	2005	2006
01-05	Jordbruk, skog, fiske <i>Agriculture, forestry, fishing</i>	11 647 835	11 635 380	11 686 833	11 695 161	11 762 771	11 732 043
10-14	Gruvor och mineral- utvinningsindustri <i>Mining and quarrying</i>	628 792	554 441	496 394	506 333	529 306	551 105
15-20	Livsmedelsdryckesvaru- industrin <i>Manufacture of food etc.</i>	1 123 734	1 146 769	1 226 005	1 132 765	971 110	934 933
21-22	Massa och papper <i>Pulp and paper etc.</i>	2 658 544	2 593 607	2 473 950	2 442 609	2 166 638	2 190 897
23	Raffinaderier <i>Refineries</i>	2 497 920	2 648 014	2 524 296	2 685 414	2 569 011	2 802 188
24-25	Tillverkning av kemikalier, gummi etc. <i>Chemical industries</i>	2 210 026	2 279 247	2 242 276	2 469 611	2 528 873	2 337 700
26	Tillverkning av icke-metal- liska mineraliska produkter <i>Manufacture of non-metallic mineral products</i>	3 649 935	3 413 211	3 417 592	3 399 979	3 695 658	3 800 484
27	Stål- och metallframställning <i>Manufacture of basic metals</i>	4 903 231	4 924 380	5 074 720	5 251 186	4 774 912	4 674 142
28-35	Metallvaruindustri etc. <i>Engineering industry</i>	983 280	953 559	830 949	831 836	822 072	845 896
36-37	Övrig tillverkningsindustri <i>Manufacture of furniture and recycling</i>	195 298	165 835	148 313	134 239	151 366	166 213
40-41	El-, gas-, värme- och vattenförsörjning <i>Electricity and water supply</i>	8 432 189	9 130 875	10 795 217	9 835 907	8 501 290	8 052 447
45	Bygginndustri <i>Construction</i>	1 796 602	1 908 509	1 998 040	2 065 643	2 200 375	2 271 460
50-52	Parti- och detaljhandel, reparationsverkstäder <i>Wholesale and retail trade, repair of goods</i>	1 633 031	1 589 593	1 638 941	1 675 330	1 722 167	1 804 758
55	Hotell och restaurang <i>Hotels and restaurants</i>	99 509	93 985	92 096	92 501	92 340	93 945
60-64	Transport ¹	11 218 985	10 450 095	11 843 234	13 262 860	13 590 981	14 118 881
65-67	Bank, Försäkring <i>Bank, Insurance</i>	57 306	53 567	77 448	45 922	44 965	56 793
70-74	Fastighets- och uthyrnings- verksamhet <i>Houses and Renting companies</i>	1 290 807	1 275 805	1 193 493	1 217 176	1 232 361	1 351 042
80-85	Utbildning, hälso- och sjuk- vård, omsorg <i>Education and health</i>	154 442	144 221	144 467	144 289	139 659	148 358
90-95	Samhälleliga och personliga tjänster <i>Other services</i>	2 395 071	2 273 036	2 238 196	2 539 602	2 418 836	2 344 380
	Hushållens ideella orga- nisationer <i>Non Profit institutions</i>	131 048	112 766	101 811	93 384	72 762	62 219
	Offentlig konsumtion/ Offentlig sektor <i>Public Consumption/ Public sector</i>	1 292 715	1 368 003	1 334 112	1 322 756	1 076 709	1 132 266
	Privat konsumtion <i>Private consumption</i>	14 350 043	14 136 921	13 850 308	13 644 894	12 560 725	11 645 326
	Samtliga Total	73 350 345	72 851 820	75 428 692	76 489 398	73 624 888	73 117 476

1) Kommersiella transport- och kommunikationstjänster. *Commercial transport and communication services.*

Källa: Naturvårdsverket (www.naturvardsverket.se) och SCB Miljöräkenskaper (www.scb.se/Mi0107).

3.29 Miljöskatter i Sverige, löpande priser, mnkr Environmental taxes, current prices, SEK m

Miljöskatter <i>Environmental taxes</i>	2004	2005	2006	2007	2008*	2009*
Skatt på energi <i>Energy taxes</i>	63 946	65 580	66 615	67 634	69 107	70 423
Energiskatt <i>Energy tax</i>	34 948	37 412	38 024	38 288	38 842	40 099
Bränslen <i>Fuel</i>	17 880	19 461	19 276	19 457	19 760	20 224
El <i>Electricity</i>	17 069	17 951	18 748	18 831	19 082	19 875
Övriga produktionsskatter på elkraft <i>Other production taxes on electricity</i>	2 508	2 483	3 846	4 219	4 626	4 240
Kärnkraftsskatt ¹ <i>Tax on nuclear power¹</i>	1 863	1 794	3 198	3 238	3 976	3 394
Avgift/skatt för nedrustning & förvaring <i>Fee/tax on dismantling & storing</i>	645	689	648	981	650	846
Koldioxidskatt <i>Carbon dioxide tax</i>	26 490	25 685	24 745	25 127	25 639	26 084
Skatt på föroreningar <i>Pollution taxes</i>	1 416	1 355	1 188	1 129	883	532
Svavelskatt <i>Sulphur tax</i>	131	121	81	56	20	39
Skatt på bekämpningsmedel <i>Tax on pesticides</i>	61	77	81	81	89	71
Skatt på handelsgödsel <i>Tax on fertiliser</i>	303	329	295	306	365	178
Skatt på avfall <i>Tax on waste</i>	729	735	646	608	333	230
Miljöskyddsavgift <i>Environmental protection fee</i>	108	–	–	–	–	–
Avgift till batterifonden <i>Fee to the battery fund</i>	84	93	85	78	76	14
Skatt på transport <i>Transport taxes</i>	8 338	10 518	11 080	10 712	11 724	12 160
Fordonskatt <i>Tax on motor vehicles</i>	8 062	10 247	10 519	10 348	11 306	11 683
Trängselskatt <i>Congestion charges</i>	–	–	291	209	418	477
Avgift till bilsrottningsfonden <i>Fee to the vehicle scrap fund</i>	276	271	270	155	–	–
Skatt på naturresurser <i>Resource taxes</i>	202	200	254	261	254	167
Naturgrusskatt <i>Natural gravel tax</i>	202	200	254	261	254	167
Summa <i>Total environmental taxes</i>	73 902	77 653	79 137	79 736	81 968	83 282
Miljöskatter i procent av BNP ² i Sverige <i>Environmental taxes as percent of GDP² in Sweden</i>	2,8%	2,8%	2,7%	2,6%	2,6%	2,7%
Miljöskatter i procent av totala skatter i Sverige <i>Environmental taxes as percent of total taxes</i>	8,7%	8,5%	8,3%	8,0%	8,5%	9,1%
Miljöskatter i EU i procent av BNP i hela EU <i>Environmental taxes in EU as per cent of total GDP in EU</i>	2,7%	2,6%	2,6%	2,5%

1) Den rörliga skatten på elkraft upphörde 1/7-2000 och ersattes av en skatt på den termiska effekten i en kärnkraftsreaktor. *The tax on electric power ceased July 1, 2000 and was replaced with a tax on nuclear reactor thermal power.*

2) Avser BNP till marknadspris, löpande priser. *GDP at market price, current prices*

Se Tabellanmärkningarna.

☉ Källa: SCB National- och Miljöräkenskaper; Eurostat.

3.30 Utdömda miljöskaktionsavgifter, antal ärenden och belopp i kronor Environmental sanction charges, number and amounts in SEK

Grupp av beslutsmotiv <i>Group of motives</i>	Antal ärenden <i>Number of sanctions</i>					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Avfall <i>Waste</i>	15	8	101	26	40	11
Elektriska och elektroniska produkter <i>Electrical and electronic products</i>	–	–	–	78	126	4
Kemiska produkter och biotekniska organismer <i>Chemical products and biotechnical organisms</i>	760	785	1 106	612	466	843
Miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd <i>Environmentally hazardous activities and health protection</i>	217	252	252	243	268	109
Övrigt <i>Other</i>	86	63	56	27	25	7
Summa <i>Total</i>	1 078	1 108	1 515	986	925	974
Grupp av beslutsmotiv	Avgifter, kr <i>Charges, SEK</i>					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Avfall	150 000	75 000	598 000	99 000	182 000	98 000
Elektriska och elektroniska produkter	–	–	–	8 100 000	5 400 000	80 000
Kemiska prod. och biotekn. organismer	3 267 740	2 653 780	5 198 570	1 394 930	1 258 000	2 440 000
Miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	3 256 100	2 333 000	1 753 050	530 000	606 700	346 000
Övrigt	1 316 882	365 208	1 198 960	35 000	27 000	10 000
Summa	7 990 722	5 426 988	8 748 580	10 158 930	7 473 700	2 974 000

Se Tabellanmärkningarna.

☉ Källa: Naturvårdsverket (www.naturvardsverket.se) och SCB (www.scb.se/MI0604).

3.31 Miljömotiverade direkta subventioner i Sverige, löpande priser, mnkr Environmentally motivated direct subsidies, current prices, SEK m

Miljömotiverade subventioner ^{1,2} <i>Environmentally motivated subsidies^{1,2}</i>	2005	2006	2007	2008*	2009*
Resursrelaterade subventioner <i>Resource-related subsidies</i>	4 306	4 222	3 324	3 087	3 205
Miljöersättningar i jordbruket ³ <i>Environmental supports in agriculture³</i>	2 349	2 383	2 173	2 129	2 138
Stöd för kalkning och skyddad natur <i>Support for liming and protecting nature</i>	868	902	331	423	401
Sanering och återställning av förorenade områden <i>Support to sanitation of polluted areas</i>	432	603	93	77	94
Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m. <i>Return of taxes on fertilizer and pesticides</i>	266	64	168	190	184
Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet <i>Support for local investment programs for ecological sustainability</i>	63	-46	0	-17	-
Miljöforskning (Formas, SEI m.m.) <i>Environmental research</i>	148	152	421	121	152
Ekobidrag för bostadsbyggande <i>Subsidy for eco-building</i>	24	15	6	0	0
Stöd för internationellt miljösamarbete <i>Support for international environmental cooperation</i>	67	66	36	33	37
Ekobidrag för bostadsbyggande <i>Subsidy for eco-building</i>	24	15	6	0	0
Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket <i>Measures for improving the environment in the agricultural sector</i>	37	37	24	20	20
Bidrag till miljömärkning av produkter <i>Subsidy for environmental marking</i>	4	4	4	4	4
Bidrag till fiskevärd <i>Subsidy for fish cultivation</i>	8	7	18	18	21
Stöd för havsmiljö <i>Support for the environment in the sea</i>	-	-	-	31	103
Övriga stöd ⁴ <i>Other supports⁴</i>	40	35	49	56	52
Energirelaterade subventioner <i>Energy-related subsidies</i>	632	593	1 292	1 252	2 076
Stöd för effektivare energianvändning <i>Support for more efficient energy use</i>	112	121	94	102	111
Energiforskning <i>Energy research</i>	166	292	330	385	688
Bidrag för att minska elanvändning <i>Subsidy to reduce the use of energy</i>	39	-	-	-	-
Stöd för energiteknik/energieffektivisering <i>Energy technology/efficiency measures</i>	252	120	62	51	161
Stöd för vindkraft <i>Support for windpower</i>	52	48	38	70	195
Stöd för kärmsäkerhet <i>Support related to nuclear safety</i>	12	12	39	58	68
Stöd för energiinvesteringar i offentliga lokaler <i>Support for energy investments in public facilities</i>	-	-	562	394	690
Stöd för installation av energieffektiva fönster m.m. i småhus <i>Support for installation of energy efficient windows etc.</i>	-	-	39	54	62
Stöd för konvertering från direktverkande elvärme <i>Support for conversion from direct electricity heating</i>	-	-	128	129	85
Stöd för solvärme <i>Support for solar heat</i>	-	-	0	8	16
Klimatrelaterade subventioner <i>Climate-related subsidies</i>	123	470	197	319	510
Subventioner inom klimatområdet <i>Different supports in the climate area</i>	30	10	13	42	265
Stöd till klimatinvesteringar <i>Support for climate investments</i>	93	460	185	277	245
Transportrelaterade subventioner <i>Transport-related subsidies</i>	0	0	343	352	424
Försök med trängselskatt i Stockholm <i>Trial implementation of a congestion tax</i>	-	-	5	30	76
Miljöbilspremie <i>Eco car subsidy</i>	-	-	297	0	0
Transportrelaterad forskning <i>Transport related research</i>	-	-	41	322	349
Miljörelaterat bistånd <i>Environmentally-related aid</i>	1 715	1 955	1 947	2 038	2 767
Miljöbistånd <i>Environmental aid</i>	1 715	1 955	1 947	2 038	2 767
Summa <i>Total environmentally motivated subsidies</i>	6 776	7 241	7 104	7 047	8 983
Miljömotiverade subventioner i procent av BNP ⁵ i Sverige <i>Environmentally motivated subsidies as per cent of GDP⁵ in Sweden</i>	0,24	0,25	0,23	0,22	0,29

1) Vad som är en miljömotiverad subvention avgörs av motiveringen till subventionen/det statsanslag som föranledde subventionen. Tabellen inkluderar inte alla subventioner från EU. Inkluderar transfereringar från staten till producenter, enskilda personer, organisationer, ideella föreningar, kommuner, landsting liksom till EU och internationell verksamhet. Denna definition är bredare än den som används av nationalräkenskaper. *An environmentally motivated subsidy is determined by the reason for the subsidy/the budget line that gave rise to the subsidy. Does not include all subsidies from EU. Includes payments from Government to producers, individuals, organisations, non-profit-making associations, municipalities and county councils as well as to EU countries and international activities. This definition is broader than the one used in the national accounts.*

2) För mer information se www.scb.se/MI1301. For more information see www.scb.se/MI1301-EN.

3) Endast miljöersättningarna inom miljö- och landsbygdsprogrammet. Inkluderar inte andra miljömotiverade stöd inom programmet. Ca hälften av summan är från EU. *Includes environmental support in the Rural Development Programme. Do not include other environmentally motivated support in the programme. About half is paid by EU.*

4) Subventioner för miljömål och övervakning ingår. *Included are subsidies for the work with environmental goals and for supervision.*

5) Avser BNP till marknadspris, löpande priser. *GDP at market prices, current prices.*

Se Tabellanmärkningar.

 Källa: SCB Miljöräkenskaper (www.scb.se/MI1301) och Ekonomistyrningsverket (www.esv.se).